

Iskra

21

»Vprašanja so bila toliko težka, kolikor se je kdo na njih pripravil«... je pripovedovala mlada udeleženka finalnega tekmovanja vesele šole v Cankarjevem domu zadnjo majsko nedeljo. Pokroviteljica te prireditve, devetnajste po vrsti, je bila med drugimi, kot že vrsto let doslej, tudi Iskra (foto: D. P.)

Vesela šola — gibalo razvoja

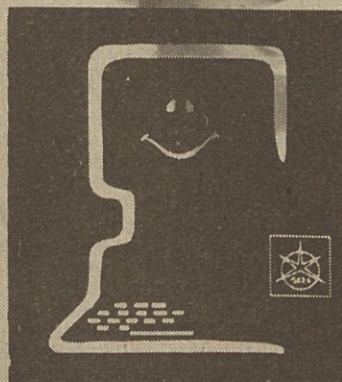
»Vsaka mladost je polna sreče in radosti, slajnega sonca in prešernega smeha. Vsaka mladost! Če v poznih letih in grenkih urah pogleda človek nanjo, se mu zdi morda nevesela. Ali, težko je tako pogledati nanjo. Nenadoma se razmakne, se v nič raztopi megleni zastor in zasmeje se mlado sonce, vse ljubezni in vse hvaležnosti vredno.«

To so besede mladosti Ivana Cankarja, izrečene mladim zadnjo majsko nedeljo v velikem hramu slovenske kulture v Ljubljani, ki nosi njegovo ime. Z njimi je radijski napovedovalec Janez Dolinar izrekel dobrodošlico 432 osnovnošolcem iz vse Slovenije, ki so se prišli pomeriti v znanju na 19. finalno tekmovanje Vesele šole.

Sodelavci Vesele šole, uredništvo Pionirskega lista, SOZD Iskra in Cankarjev dom — tokrat velika dvorana — so prijazno sprejeli mlade tekmovalce od 3. do 8. razreda osnovnih šol in šol s prilagojenim programom, njihove starše in učitelje — mentorje.

Razkošje ustvarjalnosti, ki ga mladi nosijo v sebi, je zagotovo osnovni zagon in motiv, ki Veselo šolo že 19 let potiska naprej. Vesela šola je v svoji množičnosti edinstvena prostovoljna in sproščena oblika dopolnilnega izobraževanja. Tridesetpetsto je bilo veselošolcev predavnimi leti, letos jih je na razrednih tekmovanjih tekmovalo že 92000 z 600 osnovnih šol in 12 šol s prilagojenim programom. Nekateri so bolj, drugi manj odločno pokazali svoje znanje. Če ga je bilo več, je bila to spodbuda za nadaljnja tekmovanja, če ga je bilo manj, je še vedno ostala zavest sodelovanja v neki veliki akciji, ki tudi na svoj način uveljavlja danes in še bolj jutri najpomembnejše gibalno vsega našega življenja in razvoja — pridobivanju obsežnejšega in boljšega znanja. Ta zavest je v mladih nedvomno trdno zasidrana in daje tudi veseli šoli moč za nadaljevanje svoje poti. Seveda ob veliki pomoči vseh, ki kakorkoli, posredno in neposredno, sodelujejo v tej akciji — od strokovnjakov, mlado tistih najbolj prizadevnih, mentorjev in učiteljev, ki imajo največ zaslug za uspehe Vesele šole, pa tja do tistih, ki Veseli šoli vsa leta moralno in materialno pomagajo, da je lahko takšna kot je. Med njimi je vsa ta leta tudi Iskra.

D. P.

Dan Iskre — 4. julij '87

Iskra

SMO ZNANJE IN MLADOST

Nespodbuden začetek poslovanja v letu 1987

V prvem trimesečju 1987 smo v Iskri zabeležili izredno visoke izgube, ki sicer v pretežni meri izvirajo iz sprememb na trgu. Tudi izvoz ne poteka po pričakovanih in zgodi se lahko, da nam ne bo uspelo realizirati planiranega izvoza. Vse to pa zahteva takojšnja akcija, da preusmerimo dokončno negativne trende.

V letu 1986 smo v Iskri med trimesečnimi obračuni vselej ugotavljali padajoče trende poslovnih uspešnosti. Pri tem je bilo še posebno zaskrbljujoče stanje na področju izvoza, kjer se je Iskra, ki je v svojih srednjeročnih in dolgoročnih planih opredelila le-tega kot strateško usmeritev, znašla na robu zunanje-trgovinskega pozitivca.

Da bi preusmerili take poslovne rezultate smo v Iskri sprejeli akcijski Letni program 1987 s poudarkom na izvozu, naložbah in kadrih.

Izhajali smo iz resolucijskih predpostavk postopne stabilizacije gospodarskih gibanj v Jugoslaviji in v svoje plane vgradili padajočo inflacijo (70%).

Vendar so v prvem trimesečju 1987 gospodarska gibanja znatno odstopala od resolucijskih predvidevanj. Posebno zaskrbljujoča je inflacija, ki je merjena z življenjskimi stroški že presegla 100% (102,4%) in ne kaže znakov umirjanja. Nespremenjeni zunanje-trgovinski pogoji poslovanja prav tako niso spodbudno vplivali na oživiljanje izvoza tako, da grozi Jugoslaviji, da bo počasi zdrsnila v splošno zunanjo nelikvidnost, z vsemi posledicami za uvoz surovin in preskrbo proizvodnje.

V takih pogojih je bila dokaj skromna tudi industrijska proizvodnja, ki je v Sloveniji porasla le za 1,8% v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta.

Proizvodnja kaže v Iskri v prvem trimesečju dokaj visoko rast. Po statistični metodologiji je proizvodnja porasla celo za 12%, vendar predvsem na račun zelo nizke ravni v preteklem letu. Sicer pa je obseg proizvodnje po stalnih cenah dosegel vrednost 59,8 mrd din, ali 22,4% planirane vrednosti. Glede na tržne razmere in preskrbljenost z repromateriali je proizvodnja po posameznih DO potekala dokaj različno in so številne delovne organizacije izpolnile svoje plane proizvodnje znatno slabše kot SOZD v povprečju. S temi težavami, oz. motnjami so se srečevali v Mikroelektroniki, Elektrovezah, Elektrooptiki, Delti, Merilni elektroniki, Elektroakustiki in delno v Rotacijskih sistemih, vendar je pri nekaterih tak potek pogojen tudi s sezonsko naravo prodaje.

Prodaja na domačem trgu je pričela na nekaterih segmentih kazati znake zastajanja, čeprav SOZD Iskra kot celota še vedno dosega visoke stopnje rasti. Celotna domača prodaja je dosegla obseg 135,2 mrd din in porasla z indeksom 205,0 v primerjavi s prvim trimesečjem preteklega leta.

Izpolnitev plana je bila 21,7%. Od tega smo prodali izven SOZD za 90,0 mrd din, oz. 2 krat več kot v preteklem letu in 20,8% planirane vrednosti, kar je glede na letno dinamiko nekoliko premalo.

Podobno kot pri proizvodnji, je prišlo do zastaja tudi pri prodaji na domačem trgu, kar se odraža v nizki realizaciji planiranih namer v delovnih organizacijah Mikroelektronika, Elektrovezve, Baterije Zmaj, Elektroakustika, Delta, Merilna elektronika, Elementi, Servis in Elektrooptika.

Drugi del prodaje poteka na tujih trgih, kar smo si še posebej zastavili kot pomembno nalogo v letu 1987. Realizacija izvoza v prvih treh mesecih je bila za 17,4% nižja kot v enakem obdobju preteklega leta tako, da pomeni 54,1 mio \$ celotnega izvoza le 17,3% planiranega letnega obsega. To pa je seveda premalo, da bi lahko pričakovali z optimizmom realizacijo letnih obveznosti.

Nekoliko boljše poteka konvertibilni izvoz, ki je dosegel vrednost 43,8 mrd din, oz. 20,6% planiranega obsega. Če bomo tudi v preostalem delu leta obdržali dinamiko konvertibilnega izvoza prvega trimesečja imamo celo nekaj možnosti, da izpolnimo plan.

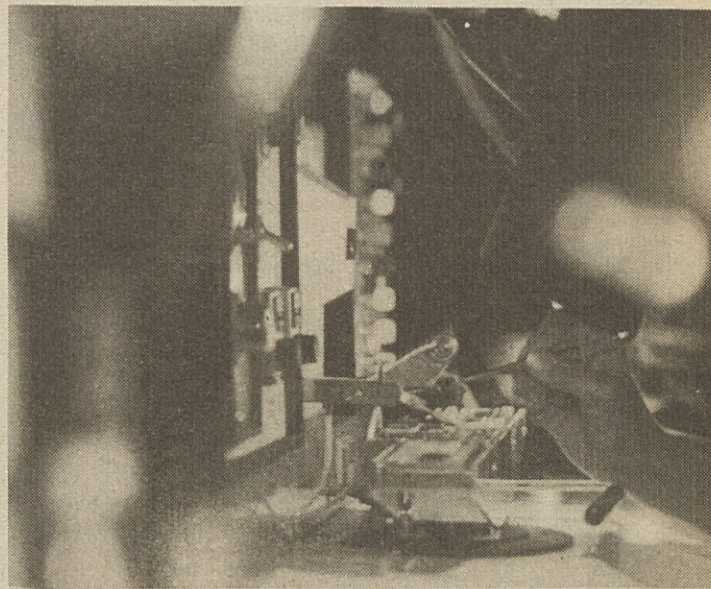
Posebno slabo poteka izvoz v nekaterih delovnih organizacijah kot so Telematika, ki je sicer Iskrin največji izvoznik, Delta, Elektrovezve in Elektrooptika. Posebno neugodno je ker je izpadel pri Telematici in Elektrovezah tudi klirinški izvoz, ki je hkrati dohodekovno zanimiv, kar je še dodatno poglabilo težave v teh dveh kolektivih.

Preskrba proizvodnje z repromateriali je naletela predvsem na področju uvoza v prvem trimesečju leta 1987 na resne težave, ki pa imajo vzrok v neustreznosti zunanje-trgovinski zakonodaji in njeni operativni izvedbi.

Uvoziti nam je uspelo za 20,4 mio \$ surovin in repromateriala, kar pa je le 14,3% letnega plana in ne zadostja za nemoteno proizvodnjo. Plačilno-bilančne težave države se odražajo tudi v tem, da na konvertibilnem področju predstavlja uvoz s pomočjo kooperacij že 61,3% konvertibilnega uvoza.

Na domačem trgu smo se oskrbeli s surovinami in repromateriali za 57,4 mrd din in od tega za 25,8 mrd din izven SOZD Iskra. Nabava izven SOZD Iskra je porasla le z indeksom 169,9 in je izpolnitev plana le 18,1%, verjetno kot posledica zastaja proizvodnje v nekaterih večjih DO v Iskri.

V dohodkovnem delu poslovanja

ni možna neposredna primerjava s preteklimi rezultati in je potrebno zato prirrediti primerljive podatke (predvsem dohodek in celotni prihodek).

Novi obračunski sistem uvaža tako imenovano revalorizacijsko bilanco, v kateri primerja revalorizacijske odhodke, kamor prišteva predvsem obresti pod inflacijsko stopnjo in negativne tečajne razlike, z revalorizacijskimi prihodki kot so revalorizacije osnovnih sredstev, vseh vrst zalog, prihodki od obresti in pozitivnih tečajnih razlik. Del revalorizacijskih učinkov je vkalkuliran v materialne stroške in prenešen s tem v ceno proizvodov.

Tako je Iskra v obdobju 1.—3. 1987 imela za 31,4 mrd din revalorizacijskih odhodkov, ob kar 106,9 mrd din prihodkov in je pozitivni saldo revalorizacijske bilance 75,5 mrd din.

Podobno kot SOZD Iskra v celoti, imajo tudi vse njene DO »pozitivno« revalorizacijsko bilanco.

Zaradi takega poslovanja so iz materialnih stroškov izpadle nekatere visoke postavke kot so obresti in tečajne razlike, pri tem pa so jih nadomestili vkalkulirani učinki revalorizacije. Tako je v primerjavi s »starim obračunom« izpadlo iz materialnih stroškov kar 30,0 mrd din stroškov, ki pa so bili le delno nadomeščeni z vkalkuliranjem cca 20,2 mrd din revalorizacijskih učinkov. To pa seveda pomeni, da smo zaradi spremembe obračuna v Iskri kot celoti prikazali za več kot 9 mrd din višji dohodek.

Hkrati so iz celotnega prihodka izpadli nekateri prihodki v višini 17,2 mrd din in se preselili v revalorizacijsko bilanco. Na ta način je tudi izkazani celotni prihodek zaradi spremenjenega obračuna v obdobju 1.—3. 1987 manjši za več kot 8%.

V obdobju 1.—3. 1987 smo v Iskri ustvarili po novem obračunu za 193,9 mrd din celotnega prihodka, pri čemer pa 51,5% izvira iz prodaje na domačem trgu, 17,2% iz prodaje

na tujih trgih in kar 31,3% iz ostalih prihodkov. V primerjavi s preteklim enakim obdobjem se je delež prihodka od prodaje na tujih trgih znižal za 3,4 odstotne točke. Delež ostalih prihodkov pa se je v primerjavi z 1.—3. 1986 v letu 1987 povečal celo za 12,9 odstotne točke, kar je rezultat večjih medsebojnih menjav TOZD zaradi prikazovanja boljše uspeha. Indeks porasta ostalih prihodkov znaša 340,9.

Delitev celotnega prihodka ni v celoti primerljiva s preteklim obdobjem, kar smo že predhodno komentirali. Zaradi znatno počasnejše rasti materialnih stroškov v primerjavi s celotnim prihodkom, smo v obdobju 1.—3. 1987 v Iskri realizirali cca 54,3 mrd din dohodka. Indeks rasti brez upoštevanja korekcije je znašal 251,8, zaradi česar so podobne rasti zabeležili tudi vsi prispevki iz dohodka. Tako se v delitvi dohodka udeležba »dajatev« v obdobju 1.—3. 1987 ni zmanjšala in smo zanje plačali cca 14,6 mrd din v primerjavi s 5,8 mrd din v obdobju 1.—3. 1986 kar pomeni, da se v praksi ne izvaja tolikokrat napovedano razbremenjevanje gospodarstva.

Učinki omejevanja osebnih dohodkov se kažejo v delitvenem modelu dohodka saj je njihov delež iz 57,4% v obdobju 1.—3. 1986 padel na 54,7% v obdobju 1.—3. 1987. Rast BOD je dosegla indeks 240,2, kar je za 11,6 odstotne točke počasnejše kot dohodek.

Počasnejša rast osebnih dohodkov pa tudi sklada skupne porabe, je omogočila večjo delitev v poslovnih sklad in v rezervni sklad. V poslovnih sklad smo izločili 8,0 mrd din in v rezervni sklad 1,8 mrd tako, da je obseg akumulacije dosegel vrednost 10,6 mrd din.

Zaradi težav pri prodaji, izvozu in velikih disparitet v cenah v nekaterih DO v Iskri, smo v obdobju 1.—3. 1987 zabeležili tudi izredno velike izgube, ki so dosegle vrednost 9,2 mrd din in so bile kar 6,3 krat večje kot v obdobju 1.—3. 1986.

Delež bruto akumulacije v celotnem prihodu upošteva izgube se je od 4,8% v obdobju 1.—3. 1986 znižal na 3,8% v obdobju 1.—3. 1987. Delež izgube pa se je iz 1,5% povečal na 4,7%. Le boljše obračunu sredstev se imamo zahvaliti, da je rentabilnost poslovnega procesa (bruto akum./povpr. upor. posl. sredstva) za malenkost boljša (1,6% v 1.—3. 1987 nasproti 1,45 v 1.—3. 1986) kot v prvem trimesečju leta 1986.

Po starem obračunskem sistemu bi po ocenah zaključili obdobje 1.—3. 1987 z izgubo na ravni SOZD. Tako slabih rezultatov pa v Iskri ne pomnimo!

V prvem trimesečju leta 1986 smo za 1 dinar zalag ustvarili za 1,2 din celotnega prihodka. To razmerje se je v enakem obdobju leta 1987 poslabšalo, saj smo za 1 dinar zalag ustvarili le 96 par celotnega prihodka. Obseg celotnih zalag je presegel 201 mrd din in je porasel z indeksom 252,1 v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta.

Novi obračunski sistem uvaža dosledno revalorizacijo vseh oblik zalag in navedene zaloge vsebujejo v celoti za 29,2% revalorizacijskih učinkov. Brez revalorizacije bi Iskrine zaloge znašale po oceni 142,9 mrd din in bi dosegle nižjo rast kot celotni prihodek (indeks 178,4).

Vsa ta gibanja se nedvomno kažejo tudi na poslabšani likvidnosti v Iskri v prvem trimesečju 1987. Tako smo postali bistveno slabši plačniki, saj so se naše obveznosti do dobaviteljev povečale kar za 3 krat v primerjavi z obdobjem 1.—3. 1986.

Sorazmerno ugodno pa se odvija investicijska dejavnost, kjer je obseg investicij v proizvodnjo v prvem trimesečju dosegel že 14,8 mrd din. Doseženi indeks porasta 293,1 omogoča oceno, da bomo letos investirali najverjetneje med 60 in 70 mrd din.

Zapostavljanje se je ob koncu leta 1986 sicer umirilo in smo se zelo približali sprejemljivi rasti števila zaposlenih. V prvem trimesečju 1987 pa se še vedno kaže visoka rast, ki pa je predvsem posledica dosežene ravni števila zaposlenih ob koncu preteklega leta. Tako je bilo v SOZD Iskra v obdobju 1.—3. 1987 povprečno zaposlenih 36.102 delavcev, kar pa je za 4% več kot v enakem obdobju preteklega leta.

Gibanja osebnih dohodkov so bila že konec leta 1986 urejena z intervencijskim zakonom, po katerem so se smeli čisti osebni dohodki izplačevati le do določene višine, pri čemer povečanje realnih osebnih dohodkov ne bi smelo preseči ravni produktivnosti dela. Ker je ZIS ugotovil, da resolucijskih ciljev v začetku leta 1987 nismo uresničevali in ker zvezni družbeni dogovor o dohodku ter dogovori v republikah, samoupravnih sporazumi dejavnosti ter splošni akti OZD še niso bili pripravljeni in usklajeni, sta bila sprejeta dva intervencijska zakona, ki urejata izplačevanje osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe do polletja 1987.

Problematika osebnih dohodkov se je zaradi nedodanosti teh predpisov, oz. navodil vedno bolj zaostrovala, saj so se le-ti še posebno v obdobju 1.—3. 1987 neprestano spreminjali, oz. dopolnjevali. S tem pa je bila narejena gospodarstvu večja škoda kot korist, saj se je namesto z gospodarjenjem večina ljudi ukvarjala le s težavami okrog izplačevanja osebnih dohodkov in spremljanja novih in novih predpisov.

Povprečni osebni dohodki so v SOZD v letu 1986 dosegli višino 125 tisoč din, kar je bilo za 128% več kot v letu 1985, ob tem pa so bili izplačani osebni dohodki v zadnjem trimesečju 172 tisoč din (po podatkih bilanc uspeha — posebni podatki). Izračun za prvo trimesečje 1987 kaže, da je SOZD Iskra kot celota izplačala za 14% višje osebne dohodke na zaposlenega kot v zadnjem trimesečju 1986, oz. za 121% višje kot v prvem trimesečju 1986, kar pomeni realno za 9% višje OD, saj je bila stopnja inflacije — porast življenjskih stroškov glede na isto obdobje preteklega leta 102%.

Glede na intervencijski zakon so OZD izračunale za obdobje 1.—3. 1987 na posebnih obrazcih tudi možno maso izplačanih osebnih dohodkov, ki je odvisna tudi od rasti produktivnosti in akumulativnosti. Ti izračuni pa kažejo, da bi lahko Iskra kot celota izplačala povprečni osebni dohodek na zaposlenega v višini 210 tisoč din, oz. 22% več kot v zadnjem trimesečju 1986. Seveda pa to ni enako v vseh DO, večji problemi so bili namreč v DO z izgubami. Problemi so nastali tudi v delovnih skupnostih, saj so te po samoupravnih aktih odvisne od izplačil v TOZD in lahko zato usklajujejo osebne dohodek z večjimi časovnimi zamiki.

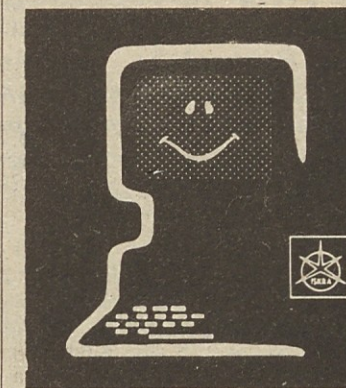
Posledica interventnega zakona je močan realni padec osebnih dohodkov iz četrtega trimesečja 1986 v prvo trimesečje 1987. Inflacija je v tem obdobju namreč porasla kar za 35%, izplačani OD pa le za 14%, oz. glede na možnosti po interventnem zakonu bi lahko porastli za 22%.

Ker zakon, oz. navodila zahtevajo, da se lahko izplačajo poračuni osebnih dohodkov, ki so bili tudi vkalkulirani v trimesečni bilanci uspeha, so nastali določeni problemi pri DO, ki so nameravale izkoristiti to možnost in izplačati del sredstev za prvo trimesečje kot poračun ob izplačilih osebnih dohodkov za april. Po navodilih so možnosti za ponovni poračun šele ob polletni bilanci, zato bi morale biti DO pozorne na to, da sredstva, ki bi jih po interventnem zakonu lahko izplačali ob polletju tudi vkalkulirajo v poslovni rezultat.

Predvidevamo, da se položaj do polletja na področju osebnih dohodkov ne bo uredil, vsekakor pa najbrž tudi ne s sprejetjem dogovora o osebnih dohodkih, ki bo nadomestil intervencijski zakon, saj tudi ta kaže, da bo s komplicirano metodologijo izračuna povzročil nove zaplete na tem področju.

Janko Šavli

Dan Iskre — 4. julij '87

SMO ZNANJE IN MLADOST

Iskraši! V soboto, 4. julija vsi na praznovanje dneva Iskre na rekreacijski center Sora pri Medvodah!

Kolegij glavnih direktorjev Iskrinih DO

Kljub težavam uspešni izvozni rezultati

Tudi to pot je za prvi ponedeljek v mesecu (1. VI.) predsednik PO SOZD Iskra Franc Šifkovič sklical kolegij glavnih direktorjev Iskrinih DO, na katerem je bila v ospredju analiza izvoznih rezultatov Iskre za obdobje januar-maj 1987 ter ukrepi za uresničitev izvoznega načrta za letošnje leto.

Janez Vipotnik je v svoji oceni Iskrinega izvoza v prvih petih mesecih letošnjega leta povedal, da smo v tem času izvozili na konvertibilno območje za okrog 79 milijonov dolarjev, kar predstavlja 11% več kot v istem obdobju lani in 37% letnega plana. Na klirinško območje pa bo znašal izvoz v tem času 25 milijonov dolarjev, oz. 20% manj kot v istem obdobju lani. Tako bo Iskrin izvoz v prvih petih mesecih letos znašal kakih 103 milijone dolarjev, kar je za 1% več kot v istem obdobju lani in 33 letnega plana izvoza.

Pri teh, v bistvu spodbudnih rezultatih pa je Vipotnik poudaril, da poteka, žal, naš izvoz v razmerah, ki v nasprotju z deklaracijami ne podpirajo dovolj izvoza, na drugi strani pa je zaradi izrednih zamujanj pri plačevanju v tužno in napadanja ugleda Jugoslavije težko pridobivati nove posle. To pa še toliko bolj zaradi tega, ker še nimamo na voljo novih programov, ki bi prevzeli večje izvozne deleže, večina programov, s katerimi razpolagamo pa je za tuji trg vse manj zanimiva, oz. dosegamo zanje

vse slabše cene.

Vendar pa v tem trenutku ocenjujemo, je zaključil Vipotnik svoja izvajanja, da bo znašal letošnji Iskrin izvoz v skupni višini kakih 280 milijonov dolarjev, od katerega bomo na razvitem zahodu iztržili 120 milijonov, v državah v razvoju 54 milijonov in na področju SEV 109 milijonov dolarjev, oz., na konvertibilno območje bo odpadlo 190 milijonov dolarjev izvoza, na kliring pa 90 milijonov dolarjev.

Kljub vsem težavam, problemom in oviram lahko torej ugotavljamo, da je Iskrin izvoz potekal v prvih petih mesecih letošnjega leta nekako v skladu s planom, spodbudno in pozitivno je vsekakor povečanje izvoza na konvertibilno območje za 11% v primerjavi z lanskim istim obdobjem, vendar pa nas vse to nikakor ne sme, niti zadovoljiti, niti uspraviti, kajti izvažati je nujno in življenjsko potrebno, če želimo ohraniti in izboljšati našo proizvodno raven, pri tem pa tudi socialno varnost številnih delavcev Iskre.

D. Ž.

XXXI. konferenca ETAN na Bledu

V tednu od 1. do 5. junija je potekala na Bledu že 31. konferenca jugoslovanske zveze za elektroniko, telekomunikacije, avtomatsko krmiljenje in nuklearno tehniko — ETAN. Pokrovitelja letošnje konference sta Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije, med sponzorji tega srečanja pa je bila Iskra, ki je prispevala pomemben delež tudi v obliki vrste referatov naših strokovnih delavcev.

Združenje deluje preko strokovnih sekcij in regionalnih društev že več kot 30 let in vanj je včlanjenih preko 15 tisoč članov iz vse Jugoslavije, aktivnih na področju raziskovalno razvojne dejavnosti, tako v združenem delu, inštitutih in univerzah. Letne konference, kot ustaljena oblika delovanja potekajo vsako leto v drugi republiki in na njih se udeleženci seznajajo s tekočimi dosežki posameznih področij, podajo pregled in kritično oceno opravljenega dela, na njih se navezujejo številni stiki in dogovarjajo nove oblike sodelovanja. Še posebno pozornost pa nameravajo v bodoče posvetiti pridob-

in elektronika. V sodelovanju s strokovnimi sekcijami ETANA pa je na Bledu sočasno potekal tudi simpozij za uporabno robotiko in fleksibilno avtomatizacijo, posvetovanje o nuklearnem gorivnem ciklusu ter posvetovanje o stanju in možnostih jugoslovanskega gospodarstva za razvoj medicinske tehnologije.

Ena največjih strokovnih manifestacij v Jugoslaviji je tako s svojim interdisciplinarnim pristopom omogočila res plodno in aktivno komunikacijo med sodelujočimi in izrazila tudi splošni interes Slovenije, da se razvija na področjih, ki segajo v delovno območje konference.

Boris Frlec, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je ob otvoritvi ETAN-a spregovoril o razvoju Slovenije do leta 2000.

Udeležence konference je pozdravil tudi Ilija Janković, pomočnik predsednika Zveznega komiteja za znanost in tehnologijo.

O takih težnjah in hotenjih naše družbe je ob otvoritvi spregovoril tudi dr. Boris Frlec,

podpredsednik IS Slovenije, ko je med drugim dejal: »V svojih razvojnih zadregah in v spozna-

Franc Šifkovič, predsednik PO je v imenu Iskre priredil sprejem za vse udeležence konference.

bivanju mladih sodelavcev, tudi tistih iz študentskih vrst.

Na letošnji konferenci je bil dan poudarek temam, ki bistveno zadevajo razvojno problematiko naše republike. Tako so govorili o telekomunikacijah, brezžičnih mikrovalovnih usmerjenih zvezah, optičnih komunikacijah in mikroelektroniki, posebna okrogla miza pa je bila posvečena tehničnim in družbeno-pravnim vidikom kableske in satelitske televizije. Sicer pa so v 506 referatih na šestih plenarnih sejah in dvanajstih strokovnih komisijah zajeli tudi področja, ki se navezujejo na aktualni svetovni razvoj, kot so umetna inteligenca, biomedicinska tehnika, elektronski sestavni deli in materiali, računalniška tehnika in informatika, fizikalna kemija materialov

nju, da je za doseganje dolgoročnih ciljev potrebno sodelovanje preko ograj lastne organizacije, se v Sloveniji pričena povezovanje proizvodnih in raziskovalnih organizacij v skupne, matricno organizirane projekte. Tipični primeri za to so Projekt robotizacija, biotehnologija, mikroelektronika in drugi. Pri tem ne gre za formalno povezovanje v grupacije ali konzorcije, ampak za tiste vrste povezav, ki izvirajo iz globoko doživljene nuje in ki v sodelovanju vidijo edino možnost za uspeh, ki ga v teh pogojih kar lahko enačimo s preživetjem.

Obširnejše poročilo s konference, z objavo uvodnih razmišljanj dr. Frleca pripravljamo za naslednjo številko, v kateri bomo objavili tudi nekatera izvajanja Iskrinih strokovnjakov. I. S.

Podpisana pogodba s fakulteto

Za elektrotehniško fakulteto jo je podpisal dekan prof. dr. Peter Jereb, za Invest servis pa direktor dipl. inž. Štefan Volovšek

Ob podpisu pogodbe so se zbrali v sredo, 27. maja, v gostinski sobi K2 v PPC številni povabljeni gosti. Med njimi smo opazili Jožeta Šlandra iz RK SZDL, Francija Gerbca, člana IO Gospodarske zbornice Slovenije, Rada Faleskinija, dipl. inž. iz SOZD Iskra, Miloša Kobeta, dipl. inž. iz SOZD Iskra in Marka Jagodiča, dipl. inž. iz Iskre Telematike. Zbranim je najprej spregovoril dekan dr. Jereb. Dejal je:

»Pred približno dvema letoma smo ugotovili — opozorila nas je na to tudi Gospodarska zbornica Slovenije — da z naše fakultete prihaja premalo diplomantov. Zaradi prostorske stiske mora namreč fakulteta omejevati vpis študentov, poleg tega zaradi slabe opremljenosti trpi tudi kakovost vaj. Če pa hočemo povečati vpis študentov, moramo ustvariti vsaj približno take razmere, ki ustrezajo sodobnim načelom pouka. Tudi delovna skupnost fakultete, ki je analizirala stanje visokošolskega študija, je ugotovila, da razvoj naše fakultete zaostaja za elektrotehničkim razvojem v drugih republikah in v svetu in, da ne more slediti potrebam združenega dela po elektrotehniko.

Zavedamo se neugodnih gospodarskih razmer, v katerih živimo, toda razširitev fakultete je nujna, zato se je moramo lotiti z vso resnostjo. Odločitev fakultete, da poveri inženiring prav Iskri, ni slučajna. Delovna organizacija Iskra Invest servis je bila izbrana na natečaju v konkurenci z drugimi kot najustreznejši ponudnik, posebno zaradi bogatih izkušenj, ki si jih je pridobila z gradnjo najodobnejših tehničnih objektov Mikroelektronike, Elektrooptike, Telematike, Kibernetike in Delte. Te izkušnje pa so zelo pomembne pri gradnji in opremljanju predavalnic, laboratorijev in drugih prostorov fakultete.

Direktor Invest servisa dipl. inž. Štefan Volovšek je poudaril ob tej priložnosti, da predvideva Iskra v svojih ambicioznih razvojnih programih — nekateri od njih so tudi širšega družbenega pomena — veliko prestrukturiranje kadrov. V vseh investicijskih elaboratih se kažejo največje potrebe po visokošolskem strokovnem kadru, še posebej elektrotehniške smeri. Najbolj optimistične ocene celo predvideva-

jo, da naj bi večina diplomantov fakultete za elektrotehniko našla svoje možnosti za ustvarjalno strokovno kariero prav v okviru Iskre. Na drugi strani pa fakulteta za elektrotehniko že vrsto let uspešno sodeluje z Iskro, saj je veliko profesorjev in asistentov vključenih v povsem konkretne projekte v Iskri. Zato je odločitev vodstva fakultete za elektrotehniko, da skupaj z Iskro gradi nov, sodobnejši objekt, povsem logična. Poleg tega je naša inženiring skupina, ki prevzema to nalogo, zelo izkušena.

V šolskem letu 1986/87 je vpisanih na fakulteti 1.889 študentov elektrotehnike, 694 študentov računalništva ter 57 absolventov podiplomskega študija in 25 specializantov. Fakulteta predvideva s potrebami združenega dela v letu 1990 vpis 2.295 študentov elektrotehnike in 730 študentov računalništva.

Glede na navedeno so izkazane naslednje prostorske razširitve:

- za izvajanje pedagoške dejavnosti 3.440 m²,
- za izvajanje raziskovalnih dejavnosti 4.760 m²,
- za vzpostavitev področja za računalništvo in informatiko 4.540 m², kar predstavlja skupaj 12.740 m² novih površin.

Hkrati pa je potrebno adaptirati in posodobiti obstoječe prostorske zmogljivosti. Vrednost navedenega programa razširitve fakultete za elektrotehniko znaša po oceni iz letošnjega januarja 11.220 milijonov dinarjev.

Delovna skupina Invest servisa je že začela s pripravami za pridobitev ustreznih dovoljenj.

Marjan Kralj

Iskra

Iskra SOZD elektrokovinske industrije, m. sol. o. Izobraževalni center SOZD Iskra

61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

Osnove kakovosti in statistične metode

v času od 15. 6. do 19. 6. 1987 v Školfji Loki

Izobraževalni center SOZD Iskra je v okviru programa izobraževanja na področju kakovosti, v sodelovanju s kolegijem področja kakovosti pripravil program izobraževanja za kontrolne tehnologe. Razpisani seminar je lahko samostojen in v tem primeru obsega temeljno gradivo za različne profile delavcev, ki morajo poznati osnove in statistične metode. Razpisani seminar je hkrati tudi uvod v seminarje o zanesljivosti.

V okviru ciklusa 4 seminarjev za kontrolne tehnologe so osnove kakovosti in statistične metode prvi uvodni in obvezni seminar. Vsak kontrolni tehnolog mora še posebno pred seminarjem »Izdelovanje kontrolne tehnologije« uspešno zaključiti tudi razpisane.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. načela kakovostne proizvodnje
2. načela koordiniranja
3. osnove in uporaba statističnih metod
4. prevzemanje z vzorčenjem
5. osnove teorije statističnega ocenjevanja
6. zahtevnejše statistične metode
7. uporaba software paketa za statistične analize

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 15. 6. 1987 ob 9. v hotelu Transturist Škofja Loka. Zaključek seminarja bo dne 19. 6. 1987 ob 14.

VOĐJA PROGRAMA: Lotar Kozina, dipl. ing., SOZD Iskra DSSS, Ljubljana

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najpozneje do 8. 6. 1987 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije o vsebini seminarja lahko dobite v Izobraževalnem centru SOZD Iskra na tel. št.: 222-212.

Po reorganizaciji so v Železnikih še kre pkeje poprijeli za delo — rezultati že tu

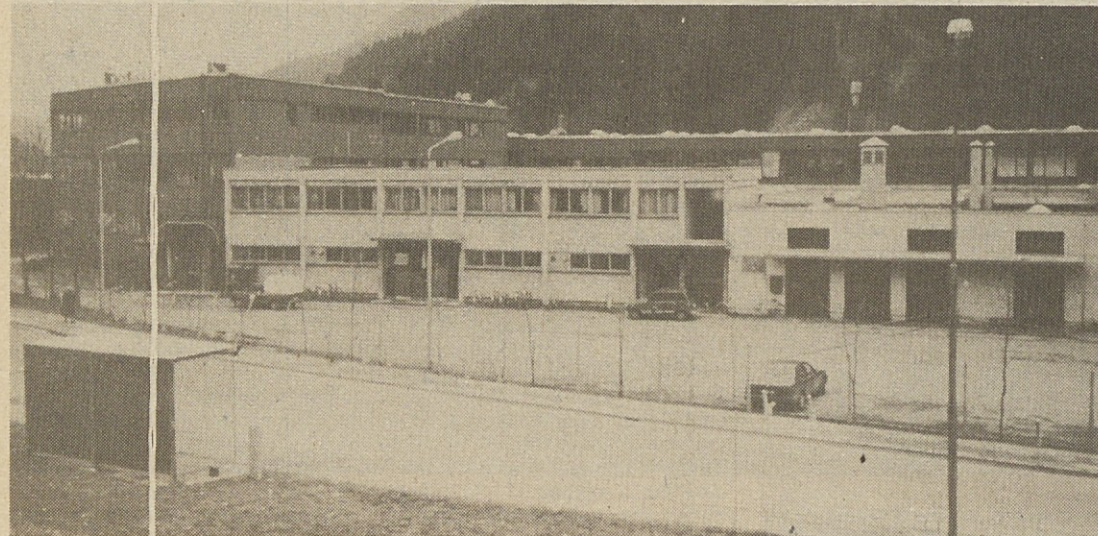
Čeprav je od obiska predstavnikov SOZD v DO Iskra Elektromotorji-Industrija elektromotorjev in gospodinj-

skih aparatov v Železnikih minilo že nekaj časa (do zapoznelega natisa je prišlo iz objektivnih razlogov),

vendarle zapis od takrat ni niti malo izgubil na svoji aktualnosti in zanimivosti. In prav to nam je nareko-

valo, da obširnejši zapis o tem obisku objavljamo sicer malce pozno, vendar pa ne, vsaj tako mislimo, prepozno.

Trditev, da smo v obdobju, kjer je vključevanje v mednarodno delitev dela nujno ni več vprašljiva. Tega se Iskri delovne organizacije kar dobro zavedajo, toda nekatere bolj druge manj. Med prve vsekakor sodijo železnikarski Iskraši, ki posvečajo izvozu veliko pozornost že od samih začetkov obstoja tovarne. Že leta 1962, ko so del tovarne NIKO združili s kranjsko Iskro in je tovarna dobila ime Iskra — Tovarna elektromotorjev Železniki, so dosegali pomembne izvozne rezultate. Kot zanimivost povejmo, da je Iskra morala v tem letu izvoziti za okrog poldrugi milijon dolarjev izdelkov. Tovarna v Železnikih je prevzela obveznosti za 256 tisoč dolarjev in izvozni načrt preseglja za trindvajset odstotkov in se tako uvrstila na drugo mesto med tovarni takratnega

27. april 1946, ko je bila ustanovljena NIKO, produktivna zadruga kovinarjev, predhodnica današnji Industriji v Selški dolini je dan železnikarskega preporoda, ki naj kot zgodovinski mejnik trajno ostane v spominu kraja in prebivalcev. Iz teh skromnih, a smelih začetkov pred več kot štiridesetimi leti je nastala kovinskopredelovalna in elektronska Industrija, ki jo tvorijo tovarne NIKO, Iskra Elektromotorji in Tehnica. Te tovarne so skupaj z Alplesom, Čavljarno Ratilovec in drugimi pomembni elementi gospodarskega in kulturnega razvoja Železnikov in celotne Selške doline, saj so s finančnimi sredstvi in kadri sooblikovale sedanjo urbano podobo Železnikov in doline v celoti.

Začetek moderne kovinske Industrije v Železnikih je pomenil tudi začetek osvajanja novih proizvodnih programov. To so bili časi, ko je bila vsa kovinska Industrija združena v podjetju NIKO; to so bili časi, ko so bili postavljeni temelji za vrsto novih izdelkov. Prav v letu 1953 je podjetje NIKO Železniki intenzivno razvijalo centrifuge in mešalnike za laboratorije. Ker je srce teh aparatov mali elektromotor, je intenzivnost razvoja na aparatih prav v letu 1953 rodila prve elektromotorje. Da so bili z njimi postavljeni res trdni temelji, lahko v današnjih razmerah sklepamo, ker so prvi motorji izpolnili vsa pričakovanja takratnih zahtev, takratnega trga in takratnega stanja tehnike doma in v svetu. Če prvi motorji ne bi imeli takšnih lastnosti, se morda ne bi nikoli vključili v kolo napredka s takšnim tempom, kakršen je sledil v kasnejših letih. Zato tistim, ki so na prvih elektromotorjih zaorali pionirsko brazdo, v sestransko priznanje in čestitke po 33 letih. Prvi mali elektromotorji so bili kolektorski in tradicija se ni prekinila vse do današnjih dni.

Od leta 1953 pa vse do danes so mali elektromotorji doživljali vzpone, padce in ponovne vzpone. Obdobje od leta 1953 do leta 1962 je značilno po razvoju malih elektromotorjev za širok spekter uporabe. Poleg motorjev za laboratorijske mešalnike in centrifuge so bili razviti kolektorski motorji za gospodinjne mešalnike, za signalne sirene, ročne sesalnike, za šivalne stroje itd. To je bilo obdobje razvoja prvih enofaznih asinhronskih motorjev z zasenčnimi poli za ventilatorje, kaloriferje itd. Po širokem spektru elektromotorjev lahko sklepamo, da so bili konstruirani in projektirani za maloserijsko proizvodnjo, da so bili bogati z materialom in s tem za določeno moč relativno veliki, da so imeli slabše izkoristke. Ker še ni bilo modernih izolacijskih materialov, so bili grajeni za nižje obratovalne temperature, skratka ni bilo še predpisov in ekonomskih problemov, ki bi motorje utesnjevali. Vendar pa so bili funkcionalno tako uspešni, da je šel glas o njih po vsej domovini, pa tudi tujina jih ni prezrla. Zato ni slučaj, da se je pokazala potreba po specializaciji, po masovni proizvodnji. Ekonomske zakonitosti v svetu so prodrle tudi v Železnike in končno je prevladalo prepričanje, da je proizvodnja cenenejših elektromotorjev možna le z uvajanjem najsodobnejše tehnologije pri iskanju in trgov za velkoserijsko proizvodnjo. Vsi ti pogoji so bili

dani šele leta 1962, ko se je proizvodnja elektromotorjev odcepila od matične tovarne NIKO in se priključila ISKRI. Zato je obdobje po letu 1962 prineslo korenite spremembe na celotno področje malih elektromotorjev. Železnike je obiskal prvi ameriški kupec, ki je bil pripravljen kupiti več tisoč motorjev, seveda pod pogojem, da bodo ustrezali zahtevam ameriškega trga, tako po tehnični kot ekonomski strani. Te edinstvene prilike delavci v ISKRI Železniki niso izpustili. Vse službe v tovarni so se organizirale tako, da so kar najbolje ustregle zakonitostim izvoza v Ameriko. Ni slučaj, da je ISKRA Železniki že kmalu po letu 1962 posvetila veliko pozornost tehnologiji in razvoju malih elektromotorjev s tem, da je organizirala tehnični in razvojni sektor. Razvojni sektor je v stalnem kontaktu z ameriškim kupcem razvijal elektromotorje, tehnični sektor pa je v odvisnosti od količin uvajal optimalno tehnologijo za proizvodnjo elektromotorjev. To so bili časi intenzivnega dela na vseh področjih. Najbolj korenite spremembe pa je doživel prav mali elektromotor in načela oziroma zahteve, ki so takrat veljali za ameriški trg, so se s pridom kasneje uveljavljali na evropskem trgu in veljajo še danes. Popolnoma so se spremenili konstrukcijski in projektantski prijem, posodobile pa so se tudi merilne metode za merjenje in preskušanje motorjev. Naši motorji za ameriške mešalnike, centrifuge, nože, polirnike, šivalne stroje, sušilnike las, kavne mlinčke, sirene itd. so po velikosti, moči, teži in segrevanju morali ustrezati ameriškim razmeram in predpisom. Novosti, ki jih je zahteval ameriški kupec, pa niso bile vse definirane z ameriški predpisi (le-ti so bili vedno daleč pred evropskimi), pač pa so se dodatno pojavile zahteve po določeni življenjski dobi motorja, zahteve po zmanjšanju šuma in vibracij, zahteve po negotljivosti izolacijskih materialov, zahteve po varnosti itd. Da pa so se vse te zahteve mogle realizirati, je bilo potrebno maksimalno angažiranje vseh konstrukterjev, projektantov in laborantov, kajti le tako povezano delo je moglo biti kos številnim nalogam. Pa ne samo z delom, pač pa tudi s spremembo miselnosti in dodatnim izobraževanjem so se rojevali motorji, ki so bili čim lažji, po dimenzijah čim manjši, z dobrim izkoristkom pri določeni porabi električne energije, z dopustnim segrevanjem, s predpisano življenjsko dobo, ob vseh teh zahtevah pa so morali ustrezati tudi varnostnim predpisom.

Združenega podjetja Iskra. Med prvimi so se železnikarski Iskraši v svoji izvozni usmeritvi izredno in zelo uspešno prilagodili ameriškemu tržišču in ko so se po dolgih letih uspešnega izvažanja na ameriški trg pojavile težave, tovarni ni bilo težko najti evropskih kupcev in jim ponuditi kvalitetnih elektromotorjev. Tako je že leta 1967 stekla kooperacija z italijansko firmo GIRMI, tri leta pozneje z zahodnonemško firmo BRAUN, leta 1971 pa proizvodnja kompresorskih motorjev za dansko firmo DANFOSS. Z večletnim uspešnim izvažanjem na ameriški trg je bila torej dana

in je v njih večji delež znanja in dela. Zato kot zanimivost pogledimo, katere skupine izdelkov bo obsegal proizvodni program Iskre Železniki v naslednjih letih: kolektorski, polprofesionalni in koračni motorji, servomotorji pa asinhronski in ventilatorski motorji, sesalne enote, varnostne sirene, gospodinjinski aparati, sesalniki, izdelava polizdelkov in sestavnih delov ter industrijske opreme.

Kot so povedali predstavniki Iskre v Železnikih med obiskom družbeno političnih in samoupravnih delavcev SOZD Iskra bodo rast proizvodnje dosegli predvsem z

Obiska so se udeležili:

Predstavniki SOZD: član KPO SOZD Iskra Pavle Gantar, predsednik sindikata Avguštin Ciuha, predsednik delavskega sveta Igor Gruden

Predstavniki Iskra Železniki: direktor Anton Rakovec, predsednik delavskega sveta Janez Hostnik, predsednik Zveze komunistov Jože Benedičič, predsednik sindikata Franc Hajnrihar, predsednik Zveze borcev Janko Smid, pomočnik direktorja za razvojno-tehnično področje Janko Jelenc, predsednik poslovnega odbora Štefan Bertonec, vodja splošnega sektorja Vladimir PPolajnar, pomočnik direktorja za proizvodnjo Peter Ceferin, pomočnik direktorja za trženje Jože Bergant in vodja delovne enote Reteče Jurij Krajnik.

osnova za poznejši prodor na evropska in ostala tržišča tako, da tudi danes niso zanemarljive kooperacije s firmami INDRAMAT, ABC, FERRARI, EPH, GIMELLI in drugimi.

Vsa ta leta je bil osnovni izdelek Iskrašev v Železnikih elektromotor, ki bo to tudi ostal po lanski reorganizaciji DO Široka potrošnja, ko so se v enoviti delovni organizaciji Elektromotorji združile tri bivše temeljne organizacije — Elektromotorji Železniki, Gospodinjinski aparati Reteče in ljubljanski Raziskovalni inštitut. Vsekakor je elektromotor izdelek, ki ima perspektivo, saj na vidiku ni nadomestka, ki bi ga zamenjal. Nasprotno — vedno bolj pridobiva na veljavi, ker elektronika in informatika, ki sta v ogromnem porastu, potrebujeta »izvršilne organe« — to je raznolike elektromotorje. Nedvomno pa bo proizvodni program Iskre v Železnikih, v kraju, kjer so lansko leto počastili štiridesetletni razvoj orodjarstva in ključavničarstva, torej modernega kovinarstva, v naslednjih letih doživel določene spremembe. Delež izdelkov za široko potrošnjo bo postopno padel in se umikal profesionalnim elektromotorjem, ki so tehnično zahtevnejši

večjo produktivnostjo ter boljšim izkoriščanjem razpoložljivih zmogljivosti. V naslednjih letih pa bodo posebno pozornost namenili boljši kvaliteti izdelkov. Ta je vsekakor zelo pomembna, saj bodo večji del proizvodnje izvozili na konvertibilni trg. Tako tudi razvoj tovarne temelji na tržni usmeritvi, oziroma nenehnem prilagajanju proizvodnje potrebam tržišča. Se vedno bo prioriteta izvozna dejavnost, ki bo zahtevala prilagajanje proizvodnega programa izvoznim možnostim. Poleg izvoznih izdelkov bo izvozna usmeritev tovarne tudi v nujnem kompletu inženiringa za izdelavo elektromotorjev, ki bo obsegal tehnologijo izdelave, izbire opreme, izdelavo in dobavo orodij in naprav, tehnično pomoč in šolanje kadrov. Da bi dosegli planirano rast proizvodnje in dohodka bo skoraj 1500 članski kolektiv železnikarske Iskre v srednjeročnem obdobju vlagal predvsem v posodobitev dosežanega proizvodnega programa ter predvsem v opremo za razširitev in prestrukturiranje proizvodnega programa, v skladu s proizvodno usmeritvijo. Tako bo največja naložba v srednjeročnem obdobju 1986 — 1990 povečanje proizvodnje koračnih motorjev. Za doseg teh ciljev pa bo nedvomno potrebno strokovno okrepiti razvojni in tehnološki oddelek, da bo razvojna dejavnost usmerjena v izdelke, ki zahtevajo veliko razvojnega, tehnološkega in organizacijskega znanja. Za to pa so potrebni izobraženi kadri. Tovarna je že od začetka namenjala precejšnjo pozornost izobraževanju kadrov, bodisi že zaposlenih, bodisi štipendiranju perspektivnejših. Rezultat skrbnega prizadeva-

nja na področju izobraževanja je današnja struktura zaposlenih, saj je v celotni delovni organizaciji 41 visoko izobraženih, skoraj petdeset višje izobraženih delavcev in dva z dokončanim magisterijem. Toda Iskraši v Elektromotorjih pravijo, da razvojno-programske usmeritve in postopno prestrukturiranje proizvodnega programa, ki je v teku, zahtevajo še boljšo kvalifikacijsko strukturo. Poleg rednega izobraževanja, izobraževanja kadrov ob delu in iz dela, bodo pospeševali tudi strokovno izpo-

polnjevanje z različnimi seminariji in tečaji.

Ob koncu pogovora je beseda tekla tudi o organiziranosti celotne Iskre, kjer so predstavniki Iskre Železniki opozorili na vprašanje tržne dejavnosti, ki jo bo treba čimprej razrešiti pa na pomanjkanje kadrov na strateških področjih, na probleme interesnega združevanja in na pomanjkljivosti obveščanja s strani SOZD, ki povratno povzroča nevednost pri odločanju v delovnih organizacijah.

VŽ

Iskra

Iskra-SOZD elektrokovinske industrije, r. l. sol. o. Izobraževalni center Iskre,

61001 LJUBLJANA, TRg revulucije 3

razpisuje posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu:

9. zunanje-trgovinska šola v Iskri v času od 5. 1. — 15. 1. 1988 (uvajalni se minar) in 1. 2. — 29. 4. 1988

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno delavcem, ki jih Iskra usmerja na odgovornejša dela in naloge na področju mednarodnega poslovanja Iskre.

Vsebina: Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo področje mednarodnega ekonomskega poslovanja organizacije združenega dela. Nova specifična in interdisciplinarna znanja, ki jih terja zunanje-trgovinsko poslovanje Iskre in mednarodno okolje, izhajajo iz teoretičnih osnov in so ročno navrnana na aktualna vprašanja iz družbeno-ekonomske poslovne prakse s končnim poudarkom na skrinji problematiki mednarodnega poslovanja.

Pogoji za vpis: Za vpis v program strokovnega izpopolnjevanja se lahko prijavi vsak, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je zaposlen v Iskri vsaj 2 leti,
- ima višjo, ali visoko strokovno izobrazbo tehnične, ekonomske, pravne, ali izjemno tudi druge smeri,
- obvlada aktivno enega izmed svetovnih jezikov,
- je star manj kot 35 let.

Kandidati, ki niso oproščeni opravljanja posebnega strokovnega izpita za delo priznanje-trgovinskih poslih, morajo izpit opraviti do pričetka 9. ZT šole, oz. do takrat obiskati 14-dnevni seminar pri Gospodarski zbornici Slovenije.

Temeljni seminar za zunanje-trgovinsko poslovanje, oz. za pripravo kandidatov za opravljanje posebnega strokovnega izpita bo od 28. 9. do 10. 10. 1987 v Portorožu, prvi izpitni rok bo v oktobru 1987.

Organizacija: Skupne oblike andragskega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidati opozarjamo, naj si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveza iost.

V okviru priprav na šolanje bomo organizirali tudi temeljna in predavanja o izbranih ekonomskih temah v obliki uvajalnega seminarja.

Nosilci programa: Ekonomska fakulteta Borisa Kidriča, Ljubljana, SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana

Vodja programa: dr. Mitja Tavčar, dipl. ing.

Strokovni koordinator programa: dr. Stane Možina

Čas in kraj: S programom strokovnega izpopolnjevanja bo mo pričeli v sredo dne 5. 1. 1988 ob 9. v hotelu Transturis, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidevamo 29. 4. 1988 ob 14.

Prijave: Izpolnjene prijavnice naj organizacije, v katerih so kandidati zaposleni pošljejo najpozneje do 15. oktobra 1987 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije o vpisnih pogojih, organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite na tel. št.: 061/222-212 (Miša Čehovin).

Slavje v Berlinu ob 30-letnici sodelo

Ob 30-letnici sodelovanja med Iskro in vzhodnonemško industrijo na področju nizkonapetostne stikalne tehnike ter 20-letnici podpisa kooperacijske pogodbe na tem področju je bila v Berlinu slovesnost, ki so se je poleg gostiteljev iz Kombinata Elektro-Apparate-Werke udeležili tudi številni Iskraši iz Kibernetike in Avtomatike, ki so tja dopotovali s posebnim avtobusom. Z Iskrine strani so se slavlja udeležili tudi predsednik PO SOZD Iskra Franc Šifkovič ter glavna direktorja Kibernetike in Avtomatike Peter Kobal in Rudi Pirc ter pomočnik glavnega direktorja Iskre Commerce Miloš Resnik, med gosti pa je bil tudi jugoslovanski veleposlanik v NDR Milan Predojevič.

Uvodna slovesnost v letošnje jubilejno leto Iskrinega sodelovanja z vzhodnonemško industrijo je bila že na spomladanskem sejmu v Lepzigu, osrednje slavlje pa je bilo v sredo, 27. maja v Müggelseeu pri Berlinu. Poleg vodilnih delavcev obeh firm — Iskre in Kombinata EAW, so se slavlja udeležili tudi delavci iz neposredne proizvodnje v Kibernetiki in Avtomatiki. Skupno jih je bilo kar 45. Poleg tega so si ogledali proizvodnjo stikalne tehnike, gostitelji so jim razkazali tudi Berlin, ogledali pa so si tudi več

V obdobju po letu 1967 sta obe strani, kot je dejal vodilni predstavnik Kombinata EAW, ustvarili nove generacije izdelkov, takratno pogodbo pa sta firmi podaljševali leta 1973, 1978, 1980 in 1985, mednje pa lahko prištejemo tudi najnovejšo pogodbo, ki sta jo v Berlinu podpisala isti dan kot je bilo slavlje vodilna delavca — Wolfgang Jacob in Franc Šifkovič. Gre za pogodbo o znanstveno-tehničnem in poslovnem sodelovanju, v kateri je največji poudarek namenjen razvoju na področju elektronike v prihodnjih letih.

Slavnostni govornik na jubilejni proslavi je bil tudi predsednik SOZD Iskra Franc Šifkovič. Tole je dejal:

V posebno zadovoljstvo in čast mi je, da vas lahko danes, ob pomembnem 30-letnem jubileju pričetka plodnih kooperacijskih odnosov med Iskro in kombinatom Elektro-apparaten Werke iz DDR, vse prisrčno pozdravim v imenu vseh 35.000 delavcev Iskre.

Pred 30 leti smo naše sodelovanje pričeli na kontaktorjih in relejih. Čeprav v začetku skromna po obsegu, je medsebojna menjava, zlasti od leta 1967 dalje rastla razmeroma hitro po vrednosti in asortimanu tako, da se je od 38 milijonov obrat. \$ v dekadji 1967 — 1977 v obe smeri povečala v dekadji 1977 — 1987 na 64 milijonov obrat. \$. Proizvodna kooperacija na področju kontaktorjev, ki je dozorela danes v bogat in sodoben skupni asortiman, je bila dopolnjena z nadaljnjimi menjavami na področju merilne tehnike in elektronike ter v zadnjem obdobju na področju elektronskih komponent.

Vsi, ki smo danes tu zbrani, se zavedamo izredne hitrosti tehnološkega razvoja tega področja v svetu. Ta hitri razvoj, ki prinaša

Na kratko o EAW

Kombinat Elektro-Apparate-Werke ima 32.000 zaposlenih. Vključuje 18 proizvodnih organizacij, ima pa tudi svoj Center za raziskave in tehnologijo, hkrati pa najtesneje sodeluje z Akademijo znanosti NDR, tamkajšnjimi univerzami in drugimi visokošolskimi ustanovami, kot tudi mednarodnimi znanstvenimi inštituti in podjetji. V proizvodnem programu ima 50.000 izdelkov in modifikacij, trži pa v 30 deželah na 4 celinah.

Njegove glavne proizvodne linije so:

- EAW elektronic
- EAW sensoric
- EAW actoric
- EAW široka potrošnja

Z izgradnjo centra za mikroelektroniko si je Kombinat zagotovil prodor v najsodobnejše tehnologije, sodi pa tudi med štiri vodilne svetovne proizvajalce opreme za izdelavo silicijevih rezin.

vedno nove, revolucionarne skoke v tehničnih lastnostih in kakovosti izdelkov, terja od nas vseh izjemne napore ne samo pri tehnoloških raziskavah in razvoju, ampak tudi pri oblikovanju vedno novih načinov medsebojne menjave blaga, poslovnih aktivnosti, proizvodnih tehnologij in predvsem znanja, tega najbolj iskanega in najbolj žlahtnega blaga postindustrijske in informacijske družbe. Obe naši deželi sta si zastavili ambiciozne cilje, da bosta čim tesneje sledili najzahtevnejšim tehnološkim dosežkom sodobnega sveta tudi na področju elektrotehnike in elektronike. Tu pa danes že pričanjata suvereno vladati tehnologiji mikroelektronike

Predsednik PO SOZD Iskra Franc Šifkovič izroča Iskrino priznanje generalnemu direktorju Kombinata EAW Wolfgangu Jacobu.

kulturnih znamenitosti v Berlinu in Dresdnu. Slavnostni uvodni govornik v Müggelseeu je bil generalni direktor Kombinata EAW Wolfgang Jacob. Najprej se je dotaknil prvih, tržnih stikov med obema firmama, v letu 1957. Prvi dogovor o višjih oblikah sodelovanja sta nato Iskra in EAW podpisala leta 1964, in sicer za področje nizkonapetostnih stikal, ta dogovor pa je bil, kot je poudaril generalni direktor Jacob, izhodišče za nadaljnji razvoj sodelovanja, v katerega je bila z Iskrine strani vključena Tela iz Ljubljane, z vzhodnonemške pa podjetja Elektroschaltgeräte iz Auerbacha, Eisennacha in Dresdna. Iskra in EAW sta kooperacijsko pogodbo po teh izredno uspešnih desetih letih podpisali 13. junija 1967.

Blagovna menjava med Iskro in vzhodnonemškimi partnerji je takrat slonela na krmljnih in težkih kontaktorjih, krmljnih, zaščitnih, nizkonapetostnih in paketnih stikalih ter instalacijskih odklopih.

Za dolgoletno uspešno sodelovanje je Kombinat EAW podelil priznanja Petru Kobaku, Rudiju Kolmanu, Blažu Markunu (ni na sliki), Marjano Japlju in Mojci Perko.

vanja z NDR

in računalništva, brez katerih kmalu ne bo več nobenega klasičnega električnega izdelka, niti ne njegove uporabe na najrazličnejših področjih gospodarskega in družbenega življenja človeka.

Zato bo prav, če bomo naše sodelovanje, ki je v preteklih 30-ih letih izpričalo vso svojo življenjsko moč, tudi ustrezno kakovostno in količinsko razširili na ta najmodernejša področja. Elektronske enote za avtomatizacijo v industriji, moderni elektronski releji, laserska elektromedicina, računalništvo, sodobna digitalna telefonija, optični prikazovalniki, avtoelektronika in druga sodobna področja so tista, kjer bi morali čimprej vzpostaviti ustrezna sodelovanja. Pri tem moramo upoštevati zahteve sodobnih tržišč, kjer moramo obojestransko zagotavljati konkurenčnost in tehnološko sodobnost izdelkov. To bi moralo povečati tudi možnosti skupnih nastopov na tretjih trgih, saj je uspešen izvoz gospodarski imperativ za obe naši deželi. Pri vseh oblikah sodelovanja pa moramo biti kar najbolj dinamični, učinkoviti in prožni, saj je to eden od temeljnih pogojev za uspešno konkurenčnost in poslovnost v sodobnem svetu.

Se enkrat čestitam vsem zbranim ob tem lepem jubileju z željo in s prepričanjem, da se

Slavnostna govornika na jubilejni slovesnosti sta bila generalni direktor Kombinata EAW Wolfgang Jacob in predsednik PO SOZD Iskra Franc Šifkovič.

in proizvodnji celotne kontaktorske vrste, o nadaljnji delitvi proizvodnega programa ter o razvoju in proizvodnji elektronike, senzorske tehnike in motorskih stikal.

Predsednik Šifkovič se je v Berlinu sešel tudi z namestnikom ministra za elektroindustrijo Ulrichom Grandejem. Pogovor je nanese predvsem na menjavo med Jugoslavijo in NDR na področju elektroindustrije. Po Iskrinem mnenju, je ta menjava podcenjena in ne ustreza ravni celotne menjave med državama. Ista tema je bila tudi na pogovoru predsednika Šifkoviča z namestnikom predsednika planske komisije NDR Horstom Tschanderjem. Pri tem je naš predsednik omenil več možnosti za razširitev Iskrinega sodelovanja s partnerji v NDR, med drugimi na področju digitalne telefonije, elektrooptike, analizno merne tehnike in krmiljenja orodnih strojev.

Predsednik Šifkovič je v Berlinu obiskal tudi jugoslovansko veleposlanstvo, kjer ga je sprejel ambasador Milan Predojevič.

Besedilo in foto Lado Drobež

Pogodba o nadaljnjem sodelovanju med Iskro in EAW stremi predvsem k skupnemu razvoju na področju elektronike. V prisotnosti sodelavcev sta jo podpisala Wolfgang Jacob in Franc Šifkovič.

bo sodelovanje med Iskro in DDR v bodoče razvijalo še uspešneje ter da bo zajelo nova področja in oblike v dobro obeh naših socialističnih dežel in njihuna vsestranskega tehnološkega in gospodarskega napredka.

Slavlje ob jubileju se je nadaljevalo s podelitvijo odlikovanj in priznanj najbolj zaslužnim posameznikom za uspešno sodelovanje. Med šestnajstimi nagrajenci iz Kombinata EAW je Iskra izročila priznanje nekdanjemu generalnemu direktorju Kombinata in prvemu podpisniku kooperacijske pogodbe Wolfgangu Böhmeju, sedanjemu generalnemu direktorju Wolfgangu Jacobu in nekdanjemu komercialnemu direktorju Kombinata Wernerju Schmutzlerju. Za uspešno sodelovanje z Iskro pa je EAW med drugimi odlikoval Petra Kobala, Rudija Kolmana, Blaža Markuna, Marjano Japljo, Zdeneta Skoka in Mojco Perko. Ob tem velja zapisati, da bo EAW med septembrskim obiskom njihovih delavcev v Sloveniji, podobnem tokratnemu obisku Iskrinih v NDR, podelil priznanji tudi Ivu Klešniku in Janezu Žepiču.

Obisk v Berlinu je predsednik SOZD Iskra Franc Šifkovič izkoristil, kot že rečeno, tudi za podpis pogodbe s Kombinatom EAW o razvoju

Na praznovanje treh desetletij sodelovanja med dvema firmama se je s posebnim avtobusom odpravilo v Berlin kar 45 delavk in delavcev iz Kibernetike in Avtomatike.

Avtomatizirani procesno-poslovni

Iskra Avtomatika (TOZD Sistemi), Inženiring biro Ljubljana in Metalna so v maju 1987 skupaj spustili v obratovanje skladiščno-transportni sistem v tovarni avtomobilov VAZ (Volški avtomobilski zavod) v Togliattiju (Stavropolju) v Sovjetski zvezi. Novica sama po sebi ne razodeva niti približno obsežnosti in zahtevnosti naloge in prizadevanja ekipe, ki je na tem objektu delala. Ta realizacija, dopolnjena z nekaterimi tehničnimi in strateškimi podatki, predstavlja vrh uspešnosti prodaje domačega znanja na tujih trgih.

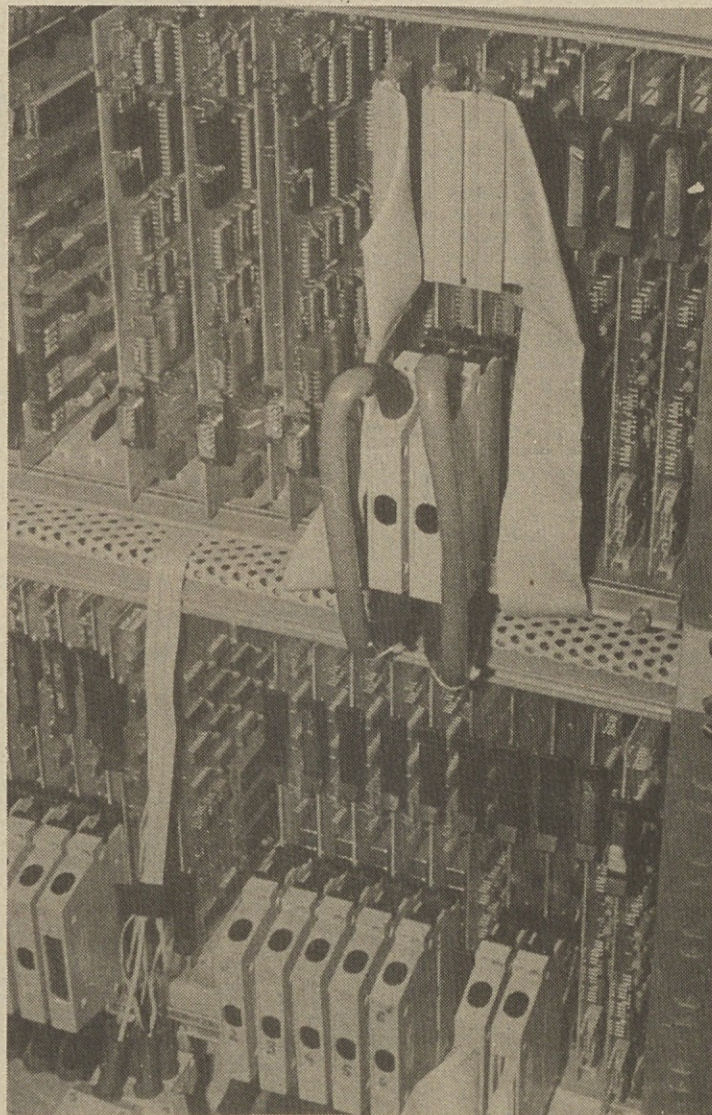
Stari Stavropolj, po vojni preimenovan v Togliatti (napaka, kateri tudi Slovenci nismo ušli), je mesto nepojmljivih razsežnosti za Evropejca. Pa naj bo to večna Volna, ki polzi v brezčasju mimo, borovi in brezovi gozdovi, ali pa ravnica tja do Moskve in naprej. Resnično, vedno, ko sem prišel domov, na Brnike in se odpeljal na Gorenjsko, sem se spraševal, ali je v tej ozki dolini sploh mogoče obrniti avto. Resno naseljevanje tega mesta se je začelo pred dvajsetimi leti. V tem času so ga naselili z novimi 600.000 prebivalci z vseh krajev Sovjetske zveze; tako da je danes tu zastopanih 84 narodnosti, babilon jezikov in ras.

VAZ je s 120.000 zaposlenimi največji in najuspešnejši sovjetski proizvajalec avtomobilov; njegov delež v nacionalnem bruto dohodku znaša 1%. Sovjetsko gospodarstvo je v zadnjem desetletju vanj vložilo ogromna finančna sredstva, da bi moderniziralo proizvodnjo avtomobilov in njene izdelke približalo evropskemu trgu. V etapi modernizacije tovarne, ki z dvema proizvodnima linijama osebnih avtomobilov in tretjo za terenska vozila proizvaja letno okoli 800.000 vozil, delajo številne znane

in specializirane firme iz Nemčije, Finske, Francije, ČSSR, Italije, Amerike itd. V tej pisani družini podjetij smo bili resnično, na svojem segmentu dela, absolutni začetniki.

Ko smo leta 1983 sklepali pogodbo in z njo tehnične karakteristike in postavljali robne pogoje obratovanja sistema, o njem nismo vedeli praktično ničesar, če ne štejemo nekaj prečitanih člankov in teorije! Aparaturna in programska oprema, na kateri smo sistem vodenja in nadzora gradili, je bila na ravni inštitutske. Toda izziv je bil močnejši od strahu in tako gre morda prav temu, velikemu entuziazmu in naporu ekipe zasluga, da smo delo na objektu uspešno zaključili. Ob tem se spomnim besed sovjetskega partnerja v Moskvi, na ministrstvu za avtomobilsko industrijo, da smo dobili najbolj zahteven in neugoden projekt pri njih in da bo njegova realizacija zagotavljala številne projekte v SZ; te obljube so se resnično izpolnile.

Realizacija naloge avtomatizacije visokoregalnega skladišča z integralnim transportom je obsega:

Pogled v omaro centra vodenja

— izdelavo in postavitve transportnega sistema, ki omogoča dnevni pretok do 35.000 gum. Transportni sistem s konstrukcijo predstavljajo:

- valjni transporterji,
- trakasti transporterji,
- dvigala, prekladalci in križišča,
- 350 reduktorjev in motorjev,
- 500 fotocelic,
- 200 elektromagnetnih ventilov,
- 700 senzorjev,
- 20.000 m kablo.

— postavitve drugega, polavtomatskega nivoja vodenja transporta s programabilnimi avtomati PA-30; ta nivo omogoča tudi avtonomno vodenje transporta,

- konstruiranje in postavitve sedmih visokoregalnih dvigal z možnostjo ročnega in polavtomatskega vodenja,
- postavitve visokoregalnega skladišča z zmogljivostmi za 28.000 avtomobilov,
- postavitve in izdelavo mikroracionalniških končnih postaj (TI-30 mikroracionalnik Iskre Avtomatika)

tike) na visokoregalnih dvigalih. Končna postaja zajema procesne signale z dvigala in pozicije dvigala v hodniku. Na tej osnovi.

— vodi dvigalo z optimalno hitrostjo (tri hitrosti) do ciljne pozicije,

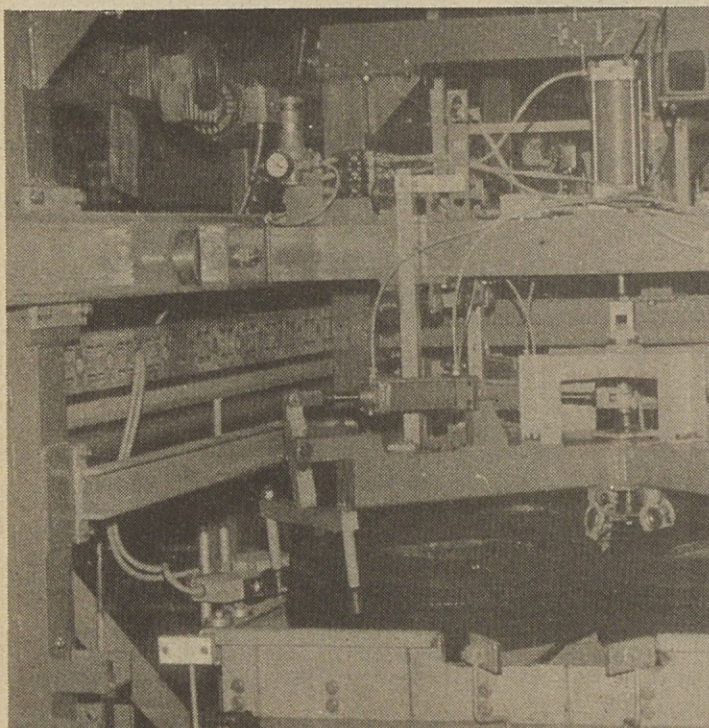
— vklaplja in izklaplja pogone dvigala in vilic za vnos in iznos palete,

— sprejema informacije o zasedenosti miz, paletnih mest in regalov,

— sprejema naloge od centralnega nivoja vodenja in poroča o realizaciji.

— postavitve tretjega, centralnega nivoja vodenja z mikroracionalniško mrežo štirih 8-bitnih računalnikov TI-30. Centralni nivo vodenja skladišča je zajemal podatke iz:

- procesa (direktno),
- drugega nivoja vodenja (PA-30),
- končnih mikroracionalniških postaj na visokoregalnih dvigalih prek drsnega voda,
- funkcijske tastature in komandnega pulta,
- miniracionalniškega centra

Poletizacija gum

sistemi

VAZ realiziranega s sovjetskimi 16-bitnimi računalniki SM14-20, prek PTT zveze.

Tako koncipiran sistem omogoča v celoti avtomatsko obratovanje skladišča in prek PA-30 transporta s tem, da hrani sliko skladišča in optimizira vsako vskladiščenje in izskladiščenje. Edini poseg v skladišče je operaterjeva zahteva po realizaciji zahtevane naloge na tastaturi v centru TI-30.

Če je izbrana višja prioriteta vodenja skladišča (iz oddaljenega centra VAZ), so vse naloge vskladiščenja, izskladiščenja in transporta hranjene po zaporedju zahtev. V ta namen center TI-30 na objektu omogoča hranitev dnevnih zahtevkov nalog, to je do 10 nalog.

Na ravni centra TI-30 je možno realizirati:

- avtomatski vhod/izhod, vnos v laboratorij,
- polavtomatski vhod/izhod,
- transport mimo skladišča,
- izpise protokolov, števecv in blokiranih palet, za katere še ni potrdila o kvaliteti iz laboratorija,
- izpis zapetega protokola (spremn list vsake naloge),

— vnose v sliko skladišča za ročno vskladiščene palete,

— blokade/deblokade pogonov.

Centralni nivo vodenja TIL-30 izdaja signale in komande na:

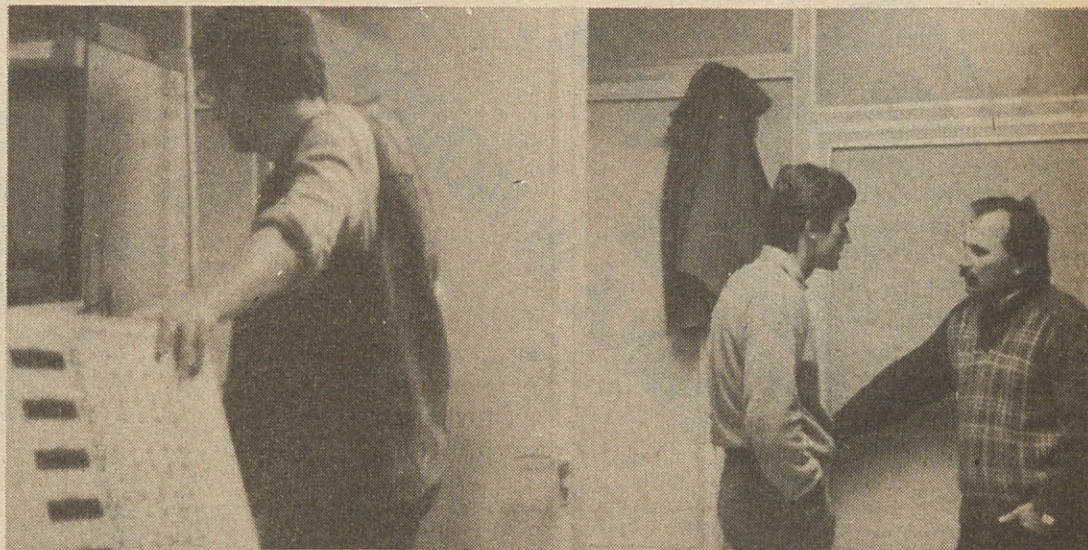
- sinoptično ploščo,
- pisalnik (odprti, zaprti protokol),
- center VAZ,
- proces,
- končnim postajam na visokoregularnih dvigalih,
- predaja testno-razvojnega sistema.

Realizacija te naloge je bila za vse, ki smo z objektom živeli in na njem delali, bogat vir izkušenj, od inženiringa do spuščanja v pogon. Predvsem to velja za segment procesnega vodenja, ki je zadnji v verigi predaje objekta v bistvu pa se šele tu pokaže kvaliteta tehnološkega načrtovanja projektov in sistemskih analiz. Nepriznavačemo smo spoznali, da niso tak problem algoritmi, pač pa robni pogoji. Mnogo pripomb bi lahko dal na kvaliteto aparturnih modulov TI-30 in celo na osnovne gradnike, to so napajalniki. Izkušnje učijo, da s procesnimi 8-bitnimi stroji ne kaže pretiravati, kajti uporabni (TI-30) so le za nivo kočnih postaj. Vsako drugačno gledanje vodi v programski kolos, ki je izredno težko obvladljiv, sistem pa postaja črna škatla.

V tem času šolanja uporabnika na objektu so si sistem že ogledale številne strokovne ekipe iz sovjetskih tovarn, ki jih modernizacija transporta in skladišč zadeva v živo. Temu ustrezen je tudi interes za podpis pogodb.

V dveh dolgih letih dela na objektu so se mi utrile nekatere misli, ki bodo morda zanimiva iztočnica za debato ob kavi, ali pa tudi za kaj več — koristen nasvet.

Misli o procesnem računalništvu: — ni je sistemske analize, ki na objektu ne bi doživljala sprememb. Vsekakor pa je osnova dobre sistemske analize modularnost,

Center s pultom vodenja

izgradnja »od zgoraj navzdol« in dober operacijski sistem;

— koristno je, če sistemsko analizo piše en sam analitik, le za obsežne sisteme največ dva. Mnogi sistemski analitiki na objektu poraja problem presečnih informacij, ki ne bodo ekzaktno definirane;

— ko izdelas prvo sistemsko analizo in koncipiraš računalniški sistem, se počutiš kot bos. Če sistem potem testiraš v testnem centru, se porajajo prvi dvomi in kraljevski občutek je še znosen. Ko pa spuščaš v pogon, se običajno strezniš;

— konflikt med sistemskim analitikom in tehnologij je nujen, saj sistemska analiza prodira v tehnologijo, ruši samozavest projektantov in absolutnost tehnologov. Ta obraten vpliv računalniškega razmišljanja na procese je dejstvo;

— teorija in praksa pri načrtovanju sistemov je kot »skuhati kosilo in ga potem tudi pojediti«;

— delo sistemkega analitika pri načrtovanju sistema je ključno. To lahko zapravi, ali prihrani nepojmljive vsote. Z uporabo modernih metod SA (sistemске analize) ostane programiranje le še »produciranje kode«. Programi se namreč pišejo, ne pa razvijajo. Razvoj je stav SA;

— veriga 8-bitnih strojev še ni sposoben računalnik tako kot veriga motornih koles še ni avtobus. Omejene sposobnosti člena omejujejo celoten sistem. Nezanemljivost enega izmed elementov v verigi ruši celotno verigo;

— aparturna oprema je stestirana, ko je nanjo aplicirana programska oprema. Programska oprema je stestirana na sistemu v fazi obratovanja, ki traja toliko časa, da sistem preide vsa načrtovana in nenačrtovana stanja;

— minili so časi, ko se je mojster lahko igral s svojimi stroji. Sedaj si lahko pridobi z računalniki nepogrešljivo orodje za svoje delo, ali pa bo sam ostal pogrešljiv pri svojem delu;

— programska oprema je tudi odlično sredstvo, s katerim lahko, do neke mere, prikrijemo določene napake aparature opreme. Prav to je velika prednost programske opreme.

(se nadaljuje)

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske industrije, n. sol. o.

Izobraževalni center Iskre,
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje

Temeljni seminar za zunanje trgovinsko poslovanje (zunanjetrgovinska registracija)

v času od 28. 9. do 10. 10. 1987 v Portorožu

Delavci, ki opravljajo posle zunanje trgovinskega prometa morajo imeti po zakonu o prometu blaga in storitev s tujino ustrezno strokovno izobrazbo in morajo izpolnjevati druge pogoje, ki jih določi Gospodarska zbornica Jugoslavije v sporazumu z Gospodarskimi zbornicami republik in avtonomnih pokrajin (Ur. l. SFRJ 9/78). Za delavce, ki so dolžni opraviti posebni strokovni izpit za pridobitev zunanje-trgovinske registracije, organiziramo razpisani seminar kot pripravo za izpit.

Opravljeni izpit pa je tudi pogoj za vpis v 9. ZUNANJETRGOVINSKO ŠOLO V ISKRA.

Izobraževalni program:

- zunanje-trgovinsko poslovanje
- zunanje-trgovinski in devizni režim SFRJ
- pravni posli v zunanji trgovini
- plačilni promet s tujino
- mednarodni transport in transportno zavarovanje
- carine in carinsko poslovanje
- temeljni družbeno politične ureditve in družbeno ekonomskih odnosov SFRJ

Čas in kraj: Seminar se bo začel 28. 9. 1987 v Portorožu in bo trajal do 10. 10. 1987

Nosilec programa: Gospodarska zbornica Slovenije

Cena: Cena seminarja je 45.000 din, cena izpitov pa 30.000 din. Stroške hotela in potne stroške obračunajo kandidati v svojih OZD. Gospodarska zbornica jim bo poslala račun na podlagi izpolnjene in podpisane prijavnice.

Prijave. Prijavnice naročite na tel. št.: 061 222-212 v Izobraževalnem centru SOZD Iskra Ljubljana, Trg, revolucije 3/11. Izpolnjene prijavnice vrnite na isti naslov najpozneje do 20. 6. 1987. Poznejših prijav v nobenem primeru ne bomo mogli upoštevati, ker nas je Gospodarska zbornica obvestila, da ima seminar v navedenem terminu že povsem zaseden, razen naših rezervacij.

PRIJAVITE SE

Letošnji Dan Iskre, 4. julij 1987, bo ponovno združil vse tiste, ki delamo v ISKRI. Prireditel bo splet umetniškega, rekreacijskega, športnega in družbenega dogajanja. K sodelovanju vabimo vse tiste, ki se ukvarjajo s petjem, z igranjem na kak instrument oz. imajo družino, ki se ukvarja s tako dejavnostjo. Nudimo možnost nastopa na naši skupni prireditvi na Sori.

Prijave za avdicijo sprejemamo do 15. junija 1987 na naslov:

Iskra Delta, Prireditveni odbor (4. julij), Celovška 264, 61000 Ljubljana

SODELUJTE

Tudi glasbo, ki jo bomo poslušali tega dne, bomo izbirali sami! V glasilu ISKRE bomo pričeli z objavljanim glasbenih lestvic ISKRA '87 s področja narodne in zabavne glasbe. Na osnovi zbranih večinskih glasov, ki jih bodo poslali bralci glasila Iskra, bodo nastale lestvice in ta glasba nam bo popestrila naš skupni praznik. Sodelujte vsi, da bo naš dan še bolj naš!

Pred vami je trikrat po 15 skladb različnih zvrsti in izvedb. Iz vsake lestvice izberite v prvem krogu po deset pesmi za ožji izbor.

Mlajši naj pobarjajo starejše, katere pesmi bi želeli slišati iz zakladnice narodne in narodnozabavne glasbe, starejši pa naj vprašajo mlajše sodelavce, čemu radi prisluhnejo iz ponudbe slovenske in druge zabavne glasbe.

Če pa menite, da smo izpustili katero od vaših izjemno priljubljenih pesmi, velja za vse tri lestvice, nam pišite. Dodajte še besedo ali dve sporočila, želje, iskrene besede in vaše besede in sporočila bomo povedali tudi na prireditvenem prostoru letošnjega srečanja.

Do prvega štetja glasov pa vas pristrčno pozdravlja usklajevalec GLASBENIH LESTVIC ISKRA '87

Stane Jesenovec

Glasovnice pričakujemo do 25. junija na naslov: Radio glas Ljubljana, Kopitarjeva 2 Ljubljana, s pripisom »Iskra '87«.

SLOVENSKA IN OSTALA ZABAVNA:

Predlog je pripravil glasbeni urednik Radia GLAS LJUBLJANE Marko Prpič

Naslov skladbe:

1. Pesmi s triglava, slov.
2. Hajdemo u planine
3. Kuda idu izgubljene djevojke

Izvajalec:
Agropop

Bijelo dugme
Boris

4. Mi 'mamo se faj, slov.
5. Je v Šiški še kaj odprtega, slov.
6. Bye Bye Baby, slov.
7. Srce je popotnik, slov.
8. Zadnja ljubezenska zgodba, slov.
9. Sava tiho teče
10. Član mafije
11. Jožica, slov.
12. Sendi, slov.

Gu-gu

Martin Krpan

Moulin Rouge
Obvezna smer
Pankrti

Plavi orkestar
Ribja čorba
Marjan Smode
Miki Šarac

13. Ti me izludjuješ

14. Vozi me vlak v daljave, slov.

15. Najboljši fantje, slov.

P. S. Želimo si tudi vaših spreminjavalnih predlogov pri slovenskih popevkah, saj so morda na Štajerskem, Primorskem ali Dolenjskem bolj poslušane druge slovenske popevke kot v Ljubljani.

Tuti frutti
Balkan bend
Videosex

Simona
Vodopivec

Iskra
SMO ZNANJE IN MLADOST

radio GLAS Ljubljane

Ljubljana, Kopitarjeva 2, tel. 325 - 494, 325 - 496

TUJA ZABAVNA:

Predlog je pripravil glasbeni urednik
Radia GLAS LJUBLJANE Marko Prpič

Naslov skladbe:	Izvajalec:
1. Walk like an Egyptian	Bangles
2. Take my breath away	Berlin
3. Notorious	Duran Duran
4. Rock the night	Europe
5. The miracle of love	Eurythmics
6. I knew you were waiting	A. Franklin in G. Michael

7. The way it is

8. You sexy thing	B. Hornsby in The Range
9. A matter of trust	Hot Chocolate
10. Livin' on a prayer	Billy Joel
11. Respectable	Bon Jovi
12. Geronimo's Cadillac	Mel an Kim
13. I feel good (I feel fine)	Modern Talking
14. Fight for ourselves	Saphir
15. If you were a woman	Spandau Ballet

B. Hornsby in
The Range
Hot Chocolate
Billy Joel
Bon Jovi

Mel an Kim
Modern Talking

Saphir

Spandau Ballet

Bonnie Tyler

NARODNA IN NARODNO-ZABAVNA:

Predlog je pripravil urednik priloge
Nedeljskega Dnevnika »OSA« Bogomir Šefić

Naslov skladbe	Izvajalec
1. Ko Slovenec zapoje	ansambel Vilija Petriča
2. Na avtocesti	ansambel Bratov Avsenik
3. Sosed dober dan	ansambel Fantje z vseh vetrov
4. Mama prihajam domov	ansambel Lojzeta Slaka
5. Domovina moja	ansambel Vita Muženiča
6. Polka, valček, rokrol	ansambel Henček Burkat
7. Luči Slovenj Gradca	ansambel Štirje Kovači
8. Janez, Janez	ansambel Štajerskih 7
9. Ljubica lahko noč	ansambel Toneta Kmetca
10. Rdeči cvet	ansambel Beneški fantje
11. Pri naši mami	ansambel Miha Dolžan
12. Ko v nošo se odenem	ansambel Alpski kvintet
13. Venček narodnih (Mi se imamo radi)	ansambel Vilija Petriča
14. Jaka, lojtro brž	ansambel Rž
15. Hribovska mornarica	ansambel Ivana Ruparja

ZMAGUJTE

Letošnji Dan Iskre bo priložnost, da se v enostavnih družabnih tekmovalnih igrah pomerijo ekipe Iskrinih delavcev. Pripravili bomo tri igre: podajanje žoge prek glave, kotalenje zračnic in skupinski slalom. Pozivamo vas, da se za sodelovanje prijavite vnaprej. Najboljše bomo seveda nagradili. Glede na to, da v vsaki igri lahko sodeluje le po osem ekip, bomo v primeru prevelikega števila prijav upoštevali tiste, ki bodo prišle prej. Če bi se ena ekipa prijavila za več ali za vse igre, si pridržujemo pravico, da v primeru prevelikega števila kandidatov upoštevamo prijavo samo pri eni igri. Vse izbrane prijavljence bomo takoj po izteku prijavnega roka obvestili o podrobnostih.

Rok za prijavo je: 25. junij 1987, na naslov Iskra Delta, Prireditveni odbor (ZA 4. JULIJ), Ljubljana, Celovška 262.

Hkrati vas obveščamo, da se bo mogoče igrati tudi v družinskem krogu ali posamič in da zato ni potrebna nobena vnaprejšnja prijava. Mogoče samo nasvet: kdor ni nameraval vzeti s seboj kopalnik, naj to stori zaradi dveh družabnih iger, pa tudi zaradi kopanja v Sori.

Vse delovne organizacije v SOZD Iskra, vabimo, da s svojimi proizvodi sodelujejo pri tekmovalnih igrah na Dnevu Iskre. Nagrade te vrste bodo podeljene najboljšim tekmovalnim ekipam iz vrst Iskrašev.

Vašo odločitev oziroma nagrade pričakujemo do 25. junija!

Prijave, in ponudbe pošiljajte na naslov:

Iskra Delta

Prireditveni odbor (ZA 4. JULIJ)

Ljubljana, Celovška 264

Devetnajsto srečanje veselošolske

Veselošolci so se s svojimi mentorji zbrali v avli Iskrine poslovne stavbe

Uspešnemu tovarnarju v Ameriki se je pokvaril velik sodoben stroj. Delo je obstalo. V skrbi, da bi čimprej pognal stroj in da bi delo zopet steklo, je nemudoma poklical strokovnjaka, da bi mu stroj popravil. Strokovnjak se je kmalu pripejil. Tovarnar mu je zaskrbljen pokazal negibni stroj. Strokovnjak si je nekaj minut zavzeto ogledoval mirujočo napravo. Segel je v torbo z orodjem po kladivo. Le enkrat je udaril po nekem delu stroja in stroj se je zopet zavrtel. Zadovoljen, da je delo steklo, je tovarnar vprašal strokovnjaka:

»Koliko vam dolgujem za popravilo?«

»Tisoč dolarjev!« je odgovoril strokovnjak.

»Kaj, tisoč dolarjev?...« je začuden vprašal tovarnar.

»Tisoč dolarjev za teh nekaj minut ogledovanja in en sam udarec s kladivom?« še vedno ni mogel verjeti.

»Da, tisoč dolarjev!« je vztrajal strokovnjak.

»No, pa mi napišite račun!« je nato zahteval tovarnar.

In strokovnjak je napisal:

— udarec s kladivom	1 dolar
— vedeti, kje udariti	999 dolarjev
Skupaj:	1.000 dolarjev

S to anekdoto je predstavnik Iskre — pokrovitelja vesele šole — Miloš Kobe na prisrčen in neposreden način pozdravil mlade tekmovalce, ki so se zadnjo majsko nedeljo zbrali na finalnem 19. tekmovanju vesele šole v Cankarjevem domu. Z njo je poudaril pomen znanja, ki je danes in še bolj jutri najpomembnejše gibalno vsega našega življenja in razvoja in izrazil prepričanje, da je to spoznanje v mladih dandanes nedvomno že močno zasidrano, kar dokazujejo s

svojim znanjem tudi mladi udeleženci vesele šole. Poudaril je tudi, da smo v Iskre znanje podpirali že od nekdaj, in ga bomo v bodoče še bolj, s tem pa pomagali tudi veseli šoli, da bo svoje poslanstvo med mladimi še naprej tako uspešno negovala kot doslej, in ji zaželel v naslednjem — dvajsetem, jubilejnem letu, veliko uspehov.

D. P.

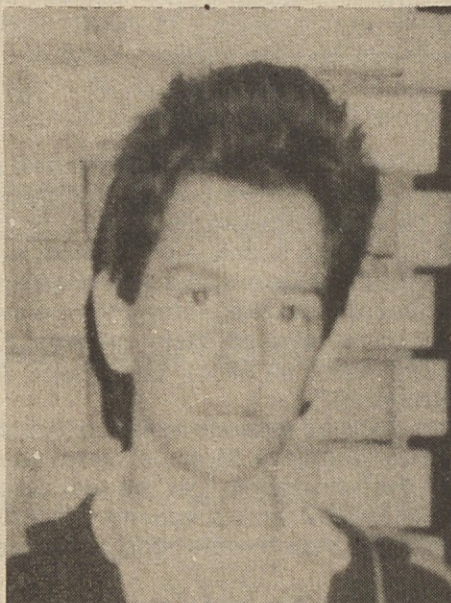

Mlade je tudi tokrat očaral njihov ljubljeneček Miki Šarac

Veselošolci o veseli šoli

Sonja Dolenc, učenka 5. razreda osnovne šole 25. maj iz Prestranka je povedala, da so bila vprašanja malo težja, kar se ji je zdelo za finalno tekmovanje razumljivo. Rada bi kmalu spet prišla na kako prireditev v Cankarjev dom.

Dejan Šmlc, učenec 6. razreda osnovne šole Janeza Levca iz Novih Jarš kar ni mogel zbrati besed, da bi opisal lepoto in veličino Cankarjevega doma, ki si ga je tokrat prvič ogledal.

Špela Eržun, učenka 5. razreda osnovne šole Ivana Skvarče iz Zagorja je modrovala, da so bila vprašanja toliko težka, kolikor se je kdo nanja pripravil. Ni pa bila zadovoljna z operno predstavo. Meni, da je bila prezahtevna za njeno starost in tudi preresna za tak vesel dan.

ustvarjalnosti in znanja

Čestitke in knjižna darila je najboljšim v imenu Iskre-pokrovitelja vesele šole izročila Meta Maksimovič

Sodelavci vesele šole, uredništvo Pionirskega lista in Cankarjev dom, so v nedeljo, 31. maja s finalnim tekmovanjem uspešno zaključili letošnjo veselo šolo. Tekmovalci so se s svojimi mentorji ob 9.30 zbrali v avli Iskrine poslovne stavbe. Ob 10. se je pričel program v veliki dvorani Cankarjevega doma, letos prvič v veliki dvorani, da so lahko tudi vsi starši

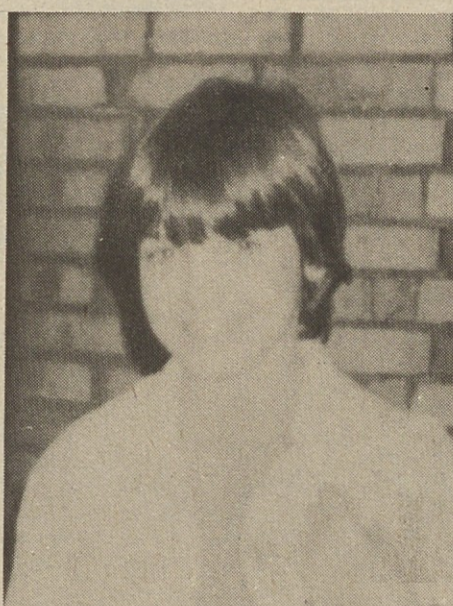
in mentorji prisostvovali veselošolskemu programu. Lani je bila prireditev v srednji dvorani, ki ima le 620 sedežev. Po tekmovanju so si vsi ogledali opero z naslovom Bang. Nato pa je nastopil ljubljeneec mladih Miki Šarec. Na koncu programa so podelili nagrade najboljšim. Nato smo povabili vse še v Iskrino stolpnico, kjer smo jim pripravili kosilo.

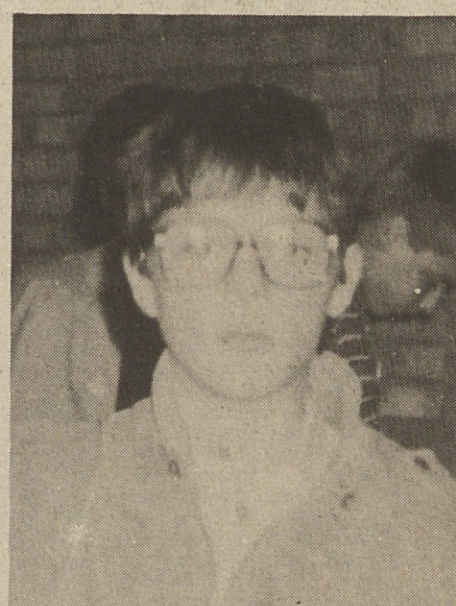
Osebe družbene prehrane v Iskrini stolpnici je za nedeljske goste pripravilo praznično kosilo

Miran Dvoršec, učenec osnovne šole Bratov Grad iz Zgornjega Dupleka je bil navdušen nad Cankarjevim domom, užival je ob nastopu Mikija Šarca, zadovoljen pa je bil tudi s pogostitvijo v Iskri.

Alenka Erker iz Slovenske Bistrice je povedala, da se je na finalno tekmovanje marljivo pripravljala in so se ji zato zdela vprašanja lahka. Ni mogla skriti vtisov, ki so jih v njej zapustile orgle v Cankarjevem domu z mogočnim glasom. Meni, da je to verjetno največji instrument na svetu.

Robert Pleh, učenec osnovne šole Ormož je letos prvič tekmoval na veseli šoli. Rekel je, da se mora zahvaliti uspehu na občinskem tekmovanju, da je lahko prišel tekmoval v Ljubljano.

Tekmovanje kovinarjev Severnoprimske regije

Odlične uvrstitve Iskrašev

V novogoriški, idrijski, ajdovski in tolminski občini je potekalo minulo soboto 12. delovno tekmovanje kovinarjev iz raznih delovnih organizacij teh občin. Že po tradiciji se je tudi letos udeležilo te delovne manifestacije veliko oblikovalcev železa in jekla iz Iskre Avtoelektrike Nova Gorica, njihovi doseženi rezultati in uvrstitve pa so presenetljivo dobri, kar je še en dokaz, kako dobre strokovnjake ima ta naša delovna organizacija. Sicer pa, spomnimo se, da ima Avtoelektrika tudi državne prvake, kar pomeni zmagati in biti prvi na državnem tekmovanju.

Na kratko nekaj besed o samem tekmovanju. Ima dva dela, praktični in teoretični. Tekmovalci morajo odgovoriti na vprašanja iz stroke, za katero tekmujejo, iz samoupravljanja in varstva pri delu. V praktičnem delu pa morajo oblikovati nalogo po priloženi shemi, oz. risbi. Seštevek točk iz obeh delov nam postreže z zmagovalcem.

Cudovito sobotno sončno jutro, napolnjeno z omamnim vonjem akacije, je bilo kot nalašč za pohanjanje, za izlete, vabilo je v naravo — le k delu ne. Žal, takega mišljenja smo bili le nekateri, okrog 130 tekmovalcev je še bolj zagnano kot na vsak delavnik stopilo v delovne prostore, pustilo je misel na sončno jutro zunaj in se poglobilo v tekmovalno nalogo, v tisočinke milimetrov. V novogoriški Iskri Avtoelektriki so se s tisočinkami spopadali orodjarji in strugarji, brusilci v TIK Kobarid, livarji v Gostolu itd. Skratka, v delovnih organizacijah po severno-primorskih občinah.

Razglasitev rezultatov pa je bila v ajdovskem hotelu, kjer so kovinarji prišli po napornem delu res do svojevrstne zabave in sprostitve. Hkrati z njimi, seveda zgolj naključno, so se namreč zbrale na elitnem plesu tudi maturantke novogoriške družboslovne šole. Paša za oči — za te in one!

V uvodu je zbranim strokovnjakom spregovoril sekretar občinskega sveta ZSS Ajdovščina in poudaril, da ocenjuje delovno tekmovanje kot zelo pomembno tudi zato, ker se tu dejansko uveljavlja znanje, obogateno z izkušnjami, tisto znanje, ki ga v različnih družbenih dokumentih tako povečujemo pa vendar za njegovo uveljavitev naredimo veliko premalo. »Inovativnost, višja stopnja obdelave, več vloženega znanja in podobno so izrazi, ki so velikokrat na papirju in v ustih govornikov. V praksi pa, razen izjem, še vedno štejemo samo tone in kose ter na tako ugotovljene rezultate vežemo tudi oceno uspešnosti posamezne sredine. Veliko prepogosto je odločujoča osnova za višino osebnega dohodka že samo delovno mesto in verjetno je prej pravilo kot izjema, da napr.: zmagovalci tega srečanja niso nagrajeni nič bolje kot sodelavci, ki po znanju in delovnih rezultatih daleč zaostajajo za njimi«, je zaključil. Prišel je najslavnejši trenutek, na zmagovalne stopničke so stopili najboljši in kot smo že v uvodu zapisali, teh je bilo letos iz

Simončič, (Rotomatika); kovinostrugarji: 3. **Pavlo Prinčič**, 6. **Cvetko Kobal** (oba DES), 10. **Viljem Oblak** (Rotomatika), 11. **Valter Pahor**, 16. **Oton Sakalda** (oba DES), 19. **Cvetko Mlakar** (Rotomatika), 20. **Aleksander Namar**, 23. **Viljem Bagon** (oba DES), 24. **Franc Svetničič** (Rotomatika), 29. **Iztok Vidrih**, 30. **Vitimir Babič** (oba DES).

Še enkrat čestitke vsem, posebej pa tistim, ki so si pridobili pravico nastopati na republiškem tekmovanju. Naj vas spremlja še sreča, saj znanje imate, oboje skupaj združeno pa odpira vrata na zvezno, torej državno tekmovanje. In vi ste tisti, ki lahko ponese ime »Iskra« v sam vrh jugoslovanskega kovinarstva! **Marko Rakušček**

Avtoelektrike res veliko. Izredno so se potrudili, svoje znanje so pokazali tudi na tekmovanju. In to sami mladi fantje, pred katerimi je še dolga delovna pot, torej se za bodočnost Avtoelektrike s strokovnega vidika ni batil Bravo, take rabi Iskra, take rabi naša skupnost **Valter Gorkič**, kovinorezalec, **Marko Tominec**, orodjar in **Jože Čerinc**, kovinostrugar, to so fantje, ki so osvojili **prvo mesto**. In če zapišemo še, da je bilo na primer med kovinostrugarji kar 41 tekmovalcev, je njihova zmaga še popolnejša. Nič manjše pohvale ne zasluži tudi drugouvrščeni **Dušan Mozetič** med brusilci, **Marjan Penko** med orodjarji in **Branko Vitez** med kovinostrugarji. Ti mojstri svojega poklica bodo Iskra Avtoelektriko predstavljali na republiškem tekmovanju, ki bo konec meseca v Kranju, Škofji Loki in na Jesenicah. To pa še ni vse, tudi uvrstitve drugih Iskrašev so odlične. Poglejmo jih: kovinorezalki: 3. **Zvonko Kavčič**, 8. **Valter Zajec**, 13. **Joško Lozar**, 15. **Božo Pirc**, vsi so iz tovarne delovnih sredstev (DES); brusilci: 3. **Jurij Pelikan** (DES), 5. **Jure Matošević** (Rotomatika Idrija); orodjarji: 7. **Mitja Gorkič**, 12. **Evgen Besednjak** (oba DES); konstrukcijski ključavničar: 8. **Ivan**

Odločale so tisočinke milimetra

Z natančnostjo do izdelka, ki ga je zahtevala priložena risba

Orodjarji so tekmovali v Iskri Avtoelektriki

Preprečil katastrofo

Včasih se zgodi kaj tako nenavadnega, pretresljivega, nevsakdanjega, da nam za vedno ostane v spominu. Še posebej tistim, ki so pri takih pretresljivih dogodkih povsem blizu, ki se z njimi neposredno soočijo. Enega takih dogodkov si bo gotovo za vedno zapomnil Drago Mržek, delavec na liniji rotorja v tovarni specialnih električnih rotacijskih strojev, novogoriške Iskre Avtoelektrike.

Bil je navaden deloven dan, dan kot toliko drugih. Delavci, sveži in spočiti, saj ni preteklo niti dve uri od pričetka dela, so zavzeto in vestno opravljali dodeljene naloge, njihovi stroji so peli vsakdanjo pesem, tekoči trak so zapuščali novi izdelki, skratka, delovni ritem je tekel svojo pot.

Naenkrat je proizvodno dvorano in delavce v njej vznemirilo nekaj nenavadnega, sicer trajajočega komaj delček sekunde, a zato toliko bolj presunljivega. Močno je počilo, kot da bi se sprožila nabita kavbojska pištola. Glasen udarec je seveda sprožil val tesnobe med zaposlenimi, treba je bilo ugotoviti vzrok in smer predirljivega poka.

Eden izmed delavcev, zaposlenih v tej tovarni je pri delovni operaciji uporabljal aparat za avtogeno varjenje. Brez pravega vzroka je naenkrat cev za dovod plina tik ob izhodu iz jeklenke razneslo (od tu pok) in ker je izhajal plin v atmosfero, je seveda na odprtem mestu nastal plamen. Nastali ogenj je jeklenko ogrožal ter segreval sosednjo, napolnjeno s plinom. Obstajala je nevarnost, da bo eksplodirala. Nekaj najbližjih delavcev je sicer z zidnimi hidranti jeklenki ohlajalo, a plamen je še vedno odseval svojo moč. Ostali delavci so na ukaz vodje proizvodnje delovne prostore zapustili.

V bližini je bil tudi Drago Mržek, ki sprva ni mogel niti doumeti dogajanja, vendar je njegov čut za varnost sodelavcev, sebe in našega skupnega premoženja v trenutku sprožil v njem val prisebnosti, stekel je do goreče jeklenke in zaprl ventil. Nevarnost, oz. možnost eksplozije je bila s tem pogumnim dejanjem popolnoma zatrta, saj je plamen takoj ugasnil.

Drago Mržek, po poklicu avtomehanik, ni le pogumen delavec, pač pa tudi prijeten sogovornik. Ko smo hoteli nekaj več izvedeti o tej humani potezi nam je povedal, da je doma iz Opatjega sela, vasice na obronku Goriškega Krasa, da se vozi na delo z avtobusom in, da se sploh lepo počuti med sodelavci, čeprav je zaposlen v Iskri šele od lanskega marca. Prej je bil v drugi delovni organizaciji, vedno pa si je želel priti v velik, urejen in zdrav kolektiv in to mu je marca lani uspelo, prišel je v Iskro. O pogumnem dejanju pa je skromno pripomnil, da je pač to moral storiti, saj je morebiti rešil življenja sodelavcev in preprečil veliko gmatno škodo. »Vedno bom ravnal tako, če bo šlo za nevarnost«, je znova pripomnil.

Hvala Dragu in njegovim sodelavcem, ki so pravilno ukrepali. Take Iskra in vsa naša skupnost še kako potrebuje. Za konec še čestitke in želja, da ne bi imeli nikoli več priložnosti srečati se s tako, ali podobno nevarnostjo.

Marko Rakušček

Naših štirideset let

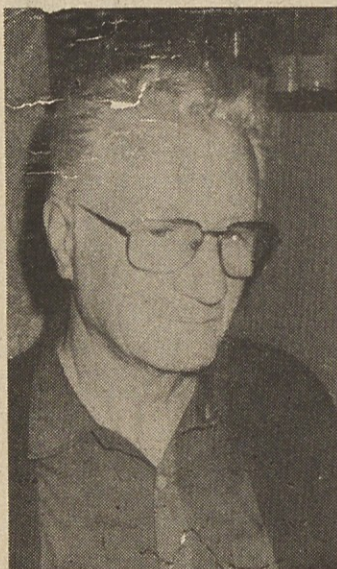
Piše:
Dušan Željeznov

**Naš sogovornik:
Anton Lovko**

Tovarna v Semiču je začela rasti

»Kot sem že dejal,« je nadaljeval svojo zgodbo Anton Lovko, »smo februarja 1951. odšli na teren, da bi našli primerno lokacijo za proizvodnjo kondenzatorjev in uporov. Poleg mene je našo ekipo vodil še Ludvik Simonič, spremljal naju pa je Franc Kapš iz Semiča.

Najprej smo si ogledali lokacije v Beli krajini. Biki so na Vinici, Sinjem vrhu, v Dragatušu in Semiču. Nazadnje smo se odločili za Semič, kjer je bila na razpolago nedodelana upravna stavba bivšega državnega posestva na Vrtači. V tej stavbi smo takoj pričeli preurejati prostore za proizvodnjo. 1. aprila 1951 so bile uradno sprejete prve delavke in s tem je bila ustanovljena takratna tovarna Telekomunikacije, obrat I. Semič, z menoj na čelu.

Anton Lovko

Podlistek

Že marca 1951 pa sem pričel adaptirati prostore bivše uprave državnega posestva, ki v glavnem še niso bili dograjeni, tako da smo v preurejenih prostorih 1. aprila 1951 že lahko pričeli delati.

Prve delavke oziroma delavci, ki so se zaposlili leta 1951, so bili: Anica Vidmar, Anica Poljanc, Kristina Štrumbelj, Marica Ogulin, Vera Vidmar, Tončka Prešeren, Ljuba Čas, Kristina Štravs, Jelka Picelj, Janko Butala, Marija Pečavar in Dana Malnar. Novo proizvodnjo je od aprila do oktobra uvajal Jože Planinc.

Okoliški prebivalci so na novi obrat gledali s precejšnjim nezupanjem, kar je bilo nekako tudi razumljivo, če vemo, da se na istem kraju v razmeroma kratkem času ni mogla ukoreniniti nobena od treh ustanov. Zato sem se moral pošteno truditi, da

bi našel potrebne delavce.

V aprilu 1951 se je končno začela proizvodnja v pritličju bivše uprave kmetijskega posestva. Delavke so navijale kondenzatorske svitke na ročnih navijalnih strojih (posebno vlaganje folij) in na navijalnih strojih Renčeljeve konstrukcije. Razen tega so klale sljudo za potrebe ljubljanskega obrata. Vse artikule so finalizirali v Ljubljani, Linhartova 35 (bivša rižarna). V tem času sem v obratu na Vrtači razen gospodarja Janka Butale, ki je skrbel tudi za urejanje okolice, vse posle (skladišče, administracija, prevozi itd.) opravljal kar sam. Včasih so mi pri delu pomagale tudi delavke, in sicer pri administraciji Jelka Picelj, v skladišču pa Anica Vidmar.

Vse službe so bile centralizirane v matičnem podjetju v Ljubljani in prav tako skladiščna in

druga evidenca.

Tudi v letu 1952 so delavke izdelovale iste artikule in je delo enako potekalo. Število zaposlenih se ni spremenilo. To leto je kolektiv že začel graditi. Uspelo mu je dobiti dobro ohranjen lesen provizorij, v katerem je dotlej delala Savezna planska komisija v Beogradu. Del tega provizorija — prvo nadstropje — so postavili na ruševine bivšega Ogulinovega stanovanjskega objekta. Obenem je bil zgrajen na vrtu tudi manjši provizorij, kjer naj bi stanoval gospodar. V tem letu so zasadili še breskov nasad okoli tovarne. Pri vseh delih (izkopi, nakladanje, prevozi itd.) so pomagale tudi delavke. Postavitve objekta in montaža opreme sta bila zaključena v začetku leta 1953. S tem je bilo omogočeno, da so polizdelke, ki so jih dotlej finalizirali v Ljubljani, dokončevale delavke v Semiču.

Zahodna stran Ogulinovega dvorca (pred drugo svetovno vojno)

Na kraju, kjer stoji danes tovarna, je nekoč stal Sternišev dvorec (Sternisenhoff), last roparskega viteza Sterniša, o čemer piše zgodovinar Valvasor. Dvorec je potem menjal več lastnikov, dokler ga niso kupili Ogulini z Brezove rebri, po domače Vajde, ki so si baje svoje premoženje in ime pridobili kot hajduški vojvode na roparskih pohodih. Zadnji lastnik Janko Ogulin-Vajda je umrl 12. marca 1939, nakar je na posestvu živel žena Ivanka, ki je umrla 13. februarja 1943. Z njo je izumrla ta veja Ogulinov, v Ameriki pa živi Ogulinova nečakinja Ana, ki je bila včasih učiteljica v Semiču. Razen tega žive v okolici Semiča tudi daljnji Ogulinovi sorodniki. Ogulinova je v svoji oporoki volila vse svoje nepremično imetje ljudski skupnosti z namenom, da na posestvu ustanovijo gospodinjstvo šolo. Med vojno, po smrti gospodarice Ivanke, pa so 15. februarja 1943 ponoči partizani stanovanjsko poslopje požgali, da ne bi v njem sovražniki napravili belogardistične postojanke. Po vojni je bilo na tem kraju osnovano državno posestvo, ki je zgradilo zase upravno zgradbo. Zidali so jo nemški vojni ujetniki.

Leta 1949 se je uprava Državnega posestva preselila v Črmošnjice in tako je jeseni tega leta prevzel posestvo okrajni ljudski odbor Črnomelj, ki je na njem

ustanovil Okrajno ekonomijo. V tej ekonomiji sta bila zaposlena Janko Butala iz Radenc in Lojze Kralj iz Boginje vasi. Jeseni 1950 so v ekonomijo, ki je bila neke vrste zadruga, skupaj s svojimi posestvi pristopili Jule Kočevar s Sel, Alojz Sever z Vrtače, Lojze Primožič iz Semiča, Ruda Škedelj iz Brezja, Anton Sever iz Nestopljive vasi, Vida Novak iz Semiča, Janko Butala, ki je bil že prej uslužbenec Okrajne ekonomije, in leta 1951 še Anica Lovko. Člani ekonomije so skupaj obdelovali posestvo in si presežek delili.

Ko se je z Vrtače odselilo državno posestvo, je stavba, ki je bila zgrajena za upravne prostore, ostala prazna. Zato se je v njej lahko začela nova proizvodnja, medtem ko je vsa gospodarska poslopja obdržala ekonomija vse do svoje likvidacije jeseni 1952. Takrat je tovarna prevzela vse bivše Ogulinovo posestvo na Vrtači. Izvzeti so bili gozdovi in druge parcele zunaj Vrtače. Kmetijska zadruga iz Semiča je še nekaj časa uporabljala kleti pod upravno zgradbo, nato pa je tudi te izpraznila. Dokončno sta okrajni ljudski odbor Črnomelj in občinski ljudski odbor Semič leta 1955 omenjeno posestvo prenesla Telekomunikacijam v upravljanje.

VI. letne športne igre

V soboto, 16. maja so športna Igrišča turističnega naselja Zagorj in Novega Vinodolskega sprejela približno 490 delavcev delovne organizacije Avtomatika na 6. letne športne igre. Že po tradiciji pa se je dan poprej, v petek, v Kotnikovi ulici zbralo 48. kolesarjev, ki so štartali na 180 km dolgo pot. Še posebno pohvalo si zaslužijo pohodniki, vseh sedem je bilo iz TOZD TELA, ki so utrjeni, a vseeno dobre volje tudi letos, pripešali do morske obale. Po sobotnih bolj, ali manj razburljivih tekmah je bilo nedeljsko dopoldne rezervirano za vleko vrl, ki ima največ glasnih in vmes tudi nekaj hripavih navijačev, z zaključkom v super finalu, ko sta se pomerili prvo uvrščena moška ekipa proti prvo in drugo uvrščeni ženski. O tem, kdo je zmagal, verjetno ni potrebno zapisati. Pokale in medalje je ob proglasitvi najbolje uvrščenih ekip in posameznikov podelil Rudi Pirc, glavni direktor delovne organizacije in sicer:

MALI NOGOMET: TELA, 2. Razvojni inštitut, 3. Naprave, 4. Stikalni elementi, 5. AVN, 6. TENEL, 7. Releji.

ODBOJKA — ŽENSKE: 1. AVN, 2. DSSZ, 3. TELA, 4. TENEL, 5. Razvojni inštitut, 6. Sistemi, 7. Trženje.

BADMINTON

ženske: 1. Olga Galle — Razvojni inštitut, 2. Andreja Rifelj — TENEL, 3. Dušica Kušar — Razvojni inštitut, 4. Bernarda Avsec — Sistemi, 5. Marjeta Dežman — Razvojni inštitut.

moški: 1. Dejan Stančič — Razvojni inštitut, 2. Danijel Alič — Naprave, 3. Jože Vreže — Razvojni inštitut, 4. Mirko Wudler — Razvojni inštitut, 5. Matjaž Vrhovec — Razvojni inštitut.

KOLESARJENJE

Udeleženci:

Sistemi: Sašo Ogrizek, Janez Karničar, Silvo Miklavčič, Alenka Drobnič.

Naprave: Danijel Alič, Marjan Kobav, Igor Jurše.

AVN: Kecman Milan, Milan Hromec, Marjan Jančar, Andrej Simon, Srečo Brglez, Lado Morla.

Orodja: Jože Cergolj, Dušan Pangerc, Primož Zidar.

Razvojni inštitut: Janez Srše, Miran Kosmač, Iztok Hudoklin, Mitja Pernuš, Marko Frece.

TELA: (za skupni seštevek točk štejejo le 6 kolesarjev — 4 so zunanji): Slavko Keršmanec, Igor Cilenček, Mitja Černe, Bojan Debenec, Alojz Dolinar, Boris Herman, Janez Klemenčič, Dušan Kmetič, Cveto Mole, Stane Tekavčič.

TENEL — ekipa 8 kolesarjev:

BALINANJE: 1. Orodja, 2. AVN, 3. DSSZ, 4. TENEL, 5. Razvojni inštitut, 6. TELA.

STRELJANJE

ženske — ekipno: 1. AVN, 2. Razvojni inštitut, 3. Releji.

posamezno: 1. Marjana Kozlevčar — AVN, 2. Olga Galle — Razvojni inštitut, 3. Dušica Kušar

— Razv. inšt., 4. Marjana Lepej — Releji, 5. Alenka Bajt — AVN, 6. Slavica Čavič — AVN, 7. Mojca Stražar — Razv. inšt., 8. Majda Podjavoršek — Releji, 9. Sonja Sedenik — Releji.

moški — ekipno: 1. AVN, 2. Orodja, 3. TENEL, 4. Naprave, 5. Sistemi, 6. Razv. inšt., 7. TELA.

posamezno: 1. Zmago Udovič — TENEL, 2. Milan Kecman — AVN, 3. Vinko Snoj — Orodja, 4. Janez Radman — Orodja, 5. Bruno Giosento — AVN, 6. Rudi Marušič — Sistemi, 7. Miha Škerjanec st. — AVN, 8. Miha Škerjanec ml. — AVN, 9. Janez Novak — TELA, 10. Edi Lazar — Orodja, 11. Edi Kuklec — Naprave, 12. Jože Luzar — TENEL, 13. Jan Koza — Razv. inšt., 14. Robert Zrimšek — Naprave, 15. Vojko Boc — Orodja, 16. Igor Jurše — Naprave, 17. Boris Bukovec — Razv. inšt., 18. Miran Klevišar — TENEL, 19. Senad Pašagič — TELA, 20. Ernest Wolf — TELA, 21. Mlakar Iztok — Sistemi, 22. Valerij Savarin — Sistemi, 23. Matjaž Vrhovec — Razv. inšt., 24. Vasilij Grilanc — Razv. inšt., 25. Milan Stojilkovič — Sistemi, 26. Franc Vogrin — Razv. inšt., 27. Željko Vidiček — TENEL, 28. Marjan Kobav — Naprave, 29. Marko Mojšker — TELA.

TEK

Udeleženci: Ivanka Mrak — Razv. inšt., Darinka Pajenk — Razv. inšt., Zvone Gimpelj — TENEL, Dubravko Hofman — Trženje, Slavko Keršmanec — TELA, Slavko Pal — Naprave, Dušan Terčelj — Razv. inšt., Boštjan Šuhel — Razv. inšt., Marjan Kobav — Naprave, Ivan Klopčič — Naprave, Franci Černe — Naprave, Avguštin Avbar — TENEL.

KOŠARKA — M: 1. Sistemi, 2. Razvojni inštitut, 3. DSSZ, 4. TELA, 5. AVN, 6. TENEL, 7. Naprave.

NAMIZNI TENIS

ženske — ekipno: 1. TELA, 2. Releji, 3. Sistemi, 4. AVN.

posamezno: 1. Čebašek — Sistemi, 2. Drašler — TELA, 3. Kos — Releji, 4. Nikšič — TELA, 5. Ivič — Releji.

moški — ekipno: 1. TELA, 2. Trženje, 3. Razv. inšt., 4. TENEL, 5. DSSZ, 6. AVN — 2, 7. Naprave, 8. AVN — 1. (za ekip. uvrstit. šteje za TOZD AVN samo ena ekipa!).

posamezno: 1. Kranjec — TELA, 2. Pirc — DSSZ, 3. Trnčar — TELA, 4. Čeledin — Razv. inšt., 5. Ivič — Trženje, 6. Gale — Trženje, 7. Kovačič — TENEL, 8. Habjan — Razv. inšt., 9. Jeklic — DSSZ, 10. Novak — Razv. inšt., 11. Juršič — Razv. inšt., 12. Šušteršič — Razv. inšt., 13. Palčič — Naprave, 14. Vidic — Naprave, 15. Zadkovič — TENEL, 16. Toni — Razv. inšt.,

AVN, 5. Janežič — DSSZ, 6. Čarman — AVN, 7. Bric — TELA, 8. Češarek — TENEL, 9. Artač — TENEL, 10. Bajič — TELA.

moški — ekipno: 1. TELA, 2. TENEL, 3. Sistemi, 4. AVN, 5. Razvojni inštitut, 6. Stikalni elementi, 7. Naprave, 8. Releji, 9. DSSZ.

posamezno: 1. Blažič — TENEL, 2. Kovač — TELA, 3. Avbar — TENEL, 4. Japelj — TELA, 5. Penko — TELA, 6. Ambrožič — DSSZ, 7. Prevč — Razv. inšt., 8. Miljam — TENEL, 9. Miklavčič — Sistemi, 10. Božič — TELA.

POHOD

udeleženci (vsi TELA): Boris Kurat, Dušan Šega, Štefan Strah, Jože Rahne, Boris Ješe, Srečko Teropšič, Tone Mavsar.

TENIS: 1. Koprivšek — Razv. inšt., 2. Murn — AVN, 3. Pevc — Razv. inšt., 4. Kušer — TENEL, 5. Kampjut — Naprave, 6. Andrejka — TELA.

VLEČENJE VRVI

ženske: 1. Releji, 2. Razvojni inštitut, 3. DSSZ, 4. TENEL, 5. Trženje, 6. AVN.

moški: 1. TENEL, 2. Razvojni inštitut, 3. Sistemi, 4. TELA, 5. Stikalni elementi, 6. DSSZ, 7. AVN.

KONČNI VRSTNI RED

(in skupni seštevek točk):

1. Razvojni inštitut — 1285 točk, 2. AVN — 1210 točk, 3. TELA — 1105 točk, 4. TENEL — 975 točk, 5. Sistemi — 740 točk, 6. DSSZ — 665 točk, 7. Releji — 600 točk, 8. Naprave — 545 točk, 9. Trženje — 320 točk, 10. Stikalni elementi — 240 točk, 11. Orodja — 225 točk.

Anton Kastelic

Športne igre

Ženske v namiznem tenisu so bile presenetljivo dobre

Odbojka med ekipi DSSS in AET je bila dramatična

Odbojkarice iz tolminske Iskre so osvojile 3. mesto

Izredno lepa, sončna sobota je pod mogočni Kanin v turistični Bovec privabila minulo soboto kar okrog 400 delavk in delavcev Iskre Avtoelektrike Nova Gorica. Na tamkajšnjih športnih igriščih so se pomerili v malem nogometu, odbojki, košarki, streljanju, namiznem tenisu, balinanju, rokometu, kegljanju in šahu. Igre so vzorno organizirali in izpeljali zagnani športni delavci bovške Iskre, tovarne vžigalnih tuljav, ki prav letos praznuje 30-letnico obstoja in delovanja.

Igre, dvanajste po vrsti je odprl direktor TOZD **Mitja Kokove** in v nagovoru športnicam in športnikom poudaril pomen množične udeležbe na športnih igriščih, ki niso le za doseg rezultatov, pač pa tudi možnost za navezovanje novih vezi prijateljstva in medsebojnega spoznavanja. Še najlepša pa je bila njegova prisrčna dobrodošlica vsem zbranim, saj so bile igre prvič v Bovcu od pristopa te temeljne organizacije v veliko družino Iskre. Hip za tem so se zbrani razkropili po športnih terenih, ki so bili pretežno v Bovcu, nekateri pa tudi malo dlje, kot na primer eno izmed balinišč, ki je bilo celo v Logu pod Mangartom. Nič zato, tisti ki so morali v to vasico so še posebej uživali lepote idilične Trente, nad njo pa kristalno čiste očeake.

Kaj naj rečemo za same boje. Bili so fair, častno razsodišče na čelu z najbolj zagnanim športnim delavcem iz Avtoelektrike **Ilkom Vidlcem** praktično ni imelo dela in že pozno popoldne so bile vse discipline končane. Razglasitev rezultatov je bila seveda v stilu olimpijade, gromko navijanje in aplavzi pa so bili namenjeni najboljšim. In najboljši so bili tudi letos Tolminci, saj so zmagali, tako v ženski, kot moški konkurenci in to z veliko prednostjo pred zasledovalci. Ni kaj, ti tolminski Iskraši se res ne dajo!

Pokale in medalje najboljšim sta podelila častna podpredsednika 12. športnih iger **Miloš Vodopivec**, predsednik predsedstva konference OO sindikata in **Mitja Kokove**, direktor tovarne vžigalnih tuljav Bovec. Oba sta izrazila zadovoljstvo, predvsem zaradi množičnosti in pa zato, ker so igre lepo uspele. Najboljšim sta seveda toplo čestitala in zaključila z »nasvidenje prihodnje leto«.

Kot smo v sestavku že omenili, so zmagale delavke in delavci tolminske Iskre za 130 točk pred domačini — gostitelji. Tretji v skupnem seštevku so bili Mali zaganjalniki, 4. Veliki zaganjalniki, 5. Inštitut, 6. Generatorji, 7. Žarnice, 8. Komerčiala, 9. Skupne službe, 10. livarji iz Komna in 11. »Desovci«.

Poglejmo sedaj uvrstitve **žensk**:
1. AET Tolmin, 2. Mali zaganjal-

niki, 3. Vžigalne tuljave, 4. Veliki zaganjalniki, 5. Generatorji, 6. Skupne službe, 7. Žarnice, 8. Komerciala.

Moški: 1. AET, 2. Vžigalne tuljave, 3. Inštitut in Veliki zaganjalniki, 5. Mali zaganjalniki, 6. Generatorji, 7. Žarnice, 8. Komerciala, 9. Livarji, 10. delovna sredstva.

Po panogah (objavili bomo le prve tri) pa so bile uvrstitve naslednje: **mali nogomet:** 1. Žarnice Ljubljana, 2. Vžigalne tuljave Bovec, 3. AET Tolmin; **streljanje moški:** 1. Veliki zaganjalniki, 2. Delovna sredstva, 3. AET; **košarka—moški:** 1. AET, 2. Inštitut, 3. Vžigalne tuljave; **kegljanje—moški:** 1. Mali zaganjalniki, 2. Delovna sredstva, 3. AET;

Dan Iskre — dan borca '87

SMO
ZNANJE IN MLADOST

Iskra — Avtomatika Ljubljana, n. sub. o.,
Delovna skupnost za skupne zadeve,
Ljubljana, Stegne 15 b,
Področje za kadrovske zadeve —
Služba za družbeni standard

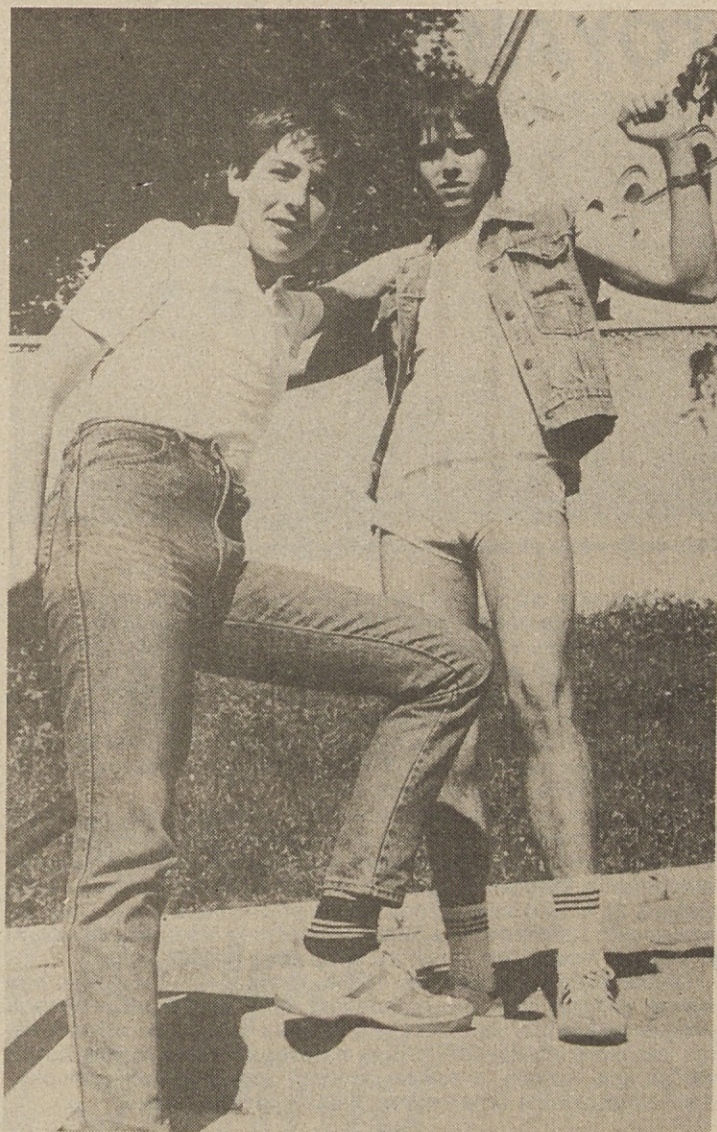
Proste zmogljivosti v Crikvenici

Bralce Iskre obveščamo, da imamo še nekaj prostih zmogljivosti za letovanje v Crikvenici.

V penslonu Maloča, kjer vam nudimo prenočišče s polnim penslonom za samo 9.000 din na dan, lahko prijetno preživite svoj dopust.

Prijavite se v Iskri Avtomatiki DSSZ, PKZ-SI. za družbeni standard, Ljubljana, Stegne 15 b, tel.: 556-141, int.: 409, kjer dobite tudi dodatne informacije.

Vodja sl. za družb. stand.
Anton Kastelic

Med odmorom — Vasja in Zoran

kegljanje—ženske: 1. Žarnice, 2. Generatorji, 3. AET; **Šah:** 1. AET, 2. Žarnice, 3. Vžigalne tuljave; **namizni tenis—ženske:** 1. AET, 2. Vžigalne tuljave, 3. Veliki zaganjalniki; **rokomet—ženske:** 1. AET, 2. Vžigalne tuljave, 3. Mali zaganjalniki; **streljanje—ženske:** 1. Veliki zaganjalniki, 2. Mali zaganjalniki, 3. Skupne službe; **odbojka—ženske:** 1. Skupne službe, 2. Vžigalne tuljave, 3. AET; **ballnanje:** 1. Veliki zaganjalniki, 2. AET, 3. Inštitut; **odbojka moški:** 1. Vžigalne tuljave, 2. Komerciala, 3. AET; **namizni tenis—moški:** 1. Generatorji, 2. Veliki zaganjalniki, 3. AET.

Najboljši strelec je bil **Darko Sovdat** iz Iskre Tolmin, dosegel je 182 krogov, najboljša strelka pa **Milka Murovec** iz Tovarne malih zaganjalnikov, ki je dosegla 167 krogov. Najboljši kegljač je bil **Miran Leban** iz tovarne generatorjev, podrl je 428 kegljev, njegova sodelavka iz iste TOZD **Zdenka Kogoj** pa je kot najboljša kegljavka podrla 389 kegljev.

Marko Rakušček

Po končanem tekmovalju so dobro zaslužili tudi bovški natakarji

Temelji japonskega načina vodenja

TOYAMA

Toyama je mesto ob severni obali otoka Honshu

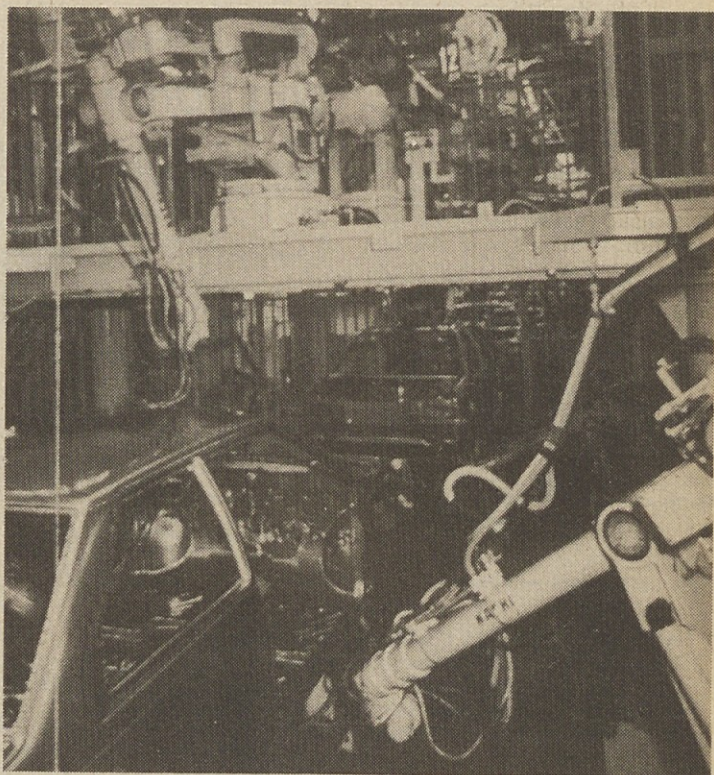
Po prekrasni vožnji prek japonskih Alp in obiska Kurobe — jezu ter prekrasnega spusta prek bazaltne ploščadi »ogledalo« smo prenočili v hotelu v Toyami. Hotel je bil za naše pojme izredno čist in urejen, le težko bi tudi v naših najboljših turističnih centrih našel tako prenočišče. Spali smo v enoposteljnih sobah, ki so vse imele kopalnice, telefon in radio ter barvne televizorje. Vključil si lahko tudi videorekorder, vendar za doplačilo. Vse sobe so imele tudi klimatske naprave, ki si jih lahko nastavil po mili volji in tudi izključil, če te je rahlo brnenje motilo.

Naslednji dan zjutraj smo se dobili v zajtrkovalnici, ki je imela bogato izbiro jedi z evropskega in japonskega jedilnika. Postregel si si sam. Sam zelo rad poskušam jedi tudi doma, zato sem vzorčil vse mogoče. Med jedmi se spomnim tudi neke temnozelenne suhe zadeve, za katero sem ugotovil, da je pripravljena iz alg. Čisto na koncu sem si želel čez vse okuse privoščiti še sladico — rulado, ki je bila res lepo videti, v njej pa je bil zavit košček sipe.

Danšnji dan je posvečen obisku firme Nachi-Fujikoshi, ene izmed vodilnih firm na Japonskem, tako glede proizvodnega programa, kot tudi sistemskega pristopa k celovitemu obvladovanju kakovosti. Proizvodni program obsega rezalna orodja, kot so vlečne igle, rezkarji, svedri in podobno, precizne ležaje, visokotlačne hidravlične črpalke, metalurške peči in robote.

Serija robotov, pripravljenih za odpremo

Roboti pri delu v avtomobilski industriji

Robote izdelujejo serijsko v hali, ki smo jo ocenili na 50 x 100 m, ki ima večje število montažnih mest in do 20 mest za vtekanje. Povedali so mi, da vtekanje s pritrjenim bremenom traja 24 ur, zato ocenjujem, da je zgornja meja zmogljivosti proizvodnje kakih 500 robotov mesečno. Res spodobna številka!

Ogled proizvodnih prostorov je bil organiziran tako, da smo šli skozi vse hale in si v majhnih skupinah ogledovali vse, kar smo želeli. Nevščencost je bila le v tem, da Japonci ne dovoljujejo fotografirati v proizvodnih halah, zato bomo nekatere zadeve skušal opisati.

V vseh halah so bile velike demonstracijske table, merile so cca 2 x 3 metre in na njih je bilo mogoče najti prav vse podatke, ki so za delovanje obrata potrebni. Vse je bilo veliko — grafikoni, diagrami in tabele, praviloma večje kot A3 in točke v diagramih so bile nalepljene. Torej imajo že vnaprej pripravljene samolepilne točke, palčke, kroge in sproti dopolnjujejo diagrame. Taki diagrami so nazorni in lični.

Firma Nachi ima tudi široko razvito dejavnost krožkov v vseh obratih. Tudi rezultati in predlogi krožkov so na teh zidnih listih. V posebnih odprtih regalih so knjižice in navodila, vsak si lahko vzame, prečita in vrne, ali pa odnese domov, kar želi. Same knjižice so izdelane zelo lično in jih je prav prijetno pregledovati. Žal pa so pisane v japonščini in za nas nerazumljive. S pomočjo prevajalke sem si ogledal knjižico o krožkih za poslovanje. Vsebina je bila naslednja: Sistem zagotavljanja kakovosti pri Nachi. Kako obvladovati kakovost v proizvodnem procesu in 7 orodij za krožke po Dr. Ishikawi.

Na koncu ogleda tovarne so nas peljali v demonstracijsko sobo, ki ima več 100 m² in je tam mogoče videti praktično ves proizvodni program in si po želji lahko izbereš tudi prospekte.

V celotni tovarni, ki je v bistvu kovinsko-predelovalna, je presenečala čistoča vseh prostorov. Vse je tlakovano in urejeno. Vse proizvodne dvorane so tlakove v lesu (neke vrste parketu), da je v tako precizni industriji čim manj trdih delcev, ki motijo proces. Tudi ta lesena tla so bila izredno čista pa tudi obleke delavcev v neposredni proizvodnji so bile snažne.

Na Japonskem velja pravilo, da delavec ne sme stati. Zato mu po potrebi dodelijo tudi več strojev, če to delo zmore. Povedali so nam, da je pri avtomatiziranih strojih tudi na 20 strojev en sam delavec. Res so se mi zdele proizvodne hale prazne, delavci urejeni in vsi so delali mirno, vendar nenehno. Skupin, ki bi neke stale in se pogovarjale nisem videl v vsem podjetju.

Na koncu smo se tudi pogovarjali z upravo firme glede celovitega obvladovanja kakovosti. Oni ločijo službo za zagotavljanje kakovosti (naše službe kakovosti), ki imajo točno opredeljene naloge pri zagotavljanju kakovosti proizvodov, ali storitev in

službo za obvladovanje kakovosti (ta je organizacijsko podrejena vodstvu podjetja), ki skrbi za uvajanje celovitega obvladovanja kakovosti v vseh oddelkih in službah, za uvajanje in delovanje krožkov kakovosti (tako jih tukaj imenujejo) in za izobraževanje. Prepričani so, da brez izobraževanja (znanja) ni kakovosti. Tudi vsi materiali so temu prilagojeni in zelo lično pripravljeni.

Firma Nashi je v letu 1985 prejela Tudi Demingovo medaljo za kakovost, kar je na Japonskem največje priznanje za rezultate, ki jih je firma lahko imela z uvajanjem in realizacijo programa za celovito obvladovanje kakovosti. Realizacija takega programa (in doseganje uspehov) traja navadno več let.

Na Demingovo medaljo so bili vsi ponosni in so nam jo tudi večkrat pokazali. Po zaključeni razpravi smo odšli na kosilo v tovarniško restavracijo. Še najbolj je bila podobna restavraciji na Laborah. Tudi mi smo z vodstvom jedli v istem prostoru z ostalimi zaposlenimi, vendar so z nizkimi pregradnimi stenami oddelili naše omizje, da ne bi bili moteni. Kosilo je bilo dobro, nekoliko prirejeno in prilagojeno našemu okusu. Jedli smo juho, piščanca, riž, solato, sadje in na koncu še nekakšno ribo rdečkaste barve, ki smo jo pokapljali z limoninim sokom. Jedli smo z vilicami, ali palčkami, kakor je pač kdo hotel. Ko se privadiš na palčke, še kar gre, celo riž sem jedel z njimi.

Z minibusom smo se vrnili na postajo in nadaljevali pot z železnico proti naši novi postaji — mestecu Komatsu, ki nosi isto ime kot znana firma Komatsu. Še ena zanimivost — v Toyami smo bili sredi nekega športnega, ali izletniškega dne za dijake. Bilo jih je vse polno in nekam so se peljali s tramvajem.

Šolarji v Toyami čakajo na tramvaj

Presenetljivo, kako mirni so ti otroci. Šlo je brez vsakega vpitja, na tramvaj so vstopali mirno, niso se prerivali. Moje mnenje je, da se vsak Japonec, ali Japonka nekaj reda ni spodobnosti nauči že v šoli, kar pozneje olajša organizacijo procesov, v katerih delajo in to olajša pozneje tudi skupno življenje.

Sedli smo torej na vlak in se odpeljali iz prijazne Toyame.

Lotar Kozina

Dan Iskre — 4. julij '87

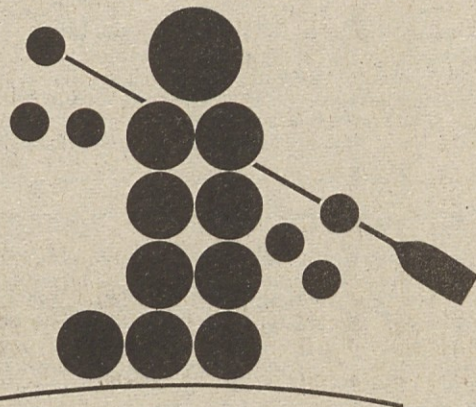
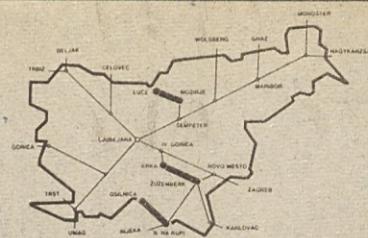
Iskra

SMO ZNANJE IN MLADOST

Iskraš! V soboto, 4. julija vsi na praznovanje dneva Iskre na rekreacijski center Sora pri Medvodah!

Slovenija

Jugoslavija

**DOBRODOŠLI
WELCOME
WILLKOMMEN
BIENVENUS
BENVENUTI**

na mednarodni turistični kajak — kanu prireditvi
to international tourist kayak — canoe feast
auf der internationalen touristischen Kajak — Kanu Veranstaltung
à la randonnée des kajaks et canoës
alla manifestazione turistica internazionale del caiaico e canotto

1987

Krka — Kolpa — Savinja

Konec tega meseca se obeta ljubiteljem veslanja na divjih vodah prijetna novost — tridnevno rekreativno turistično čolnarjenje po treh slovenskih rekah — Krki, Kolpi in Savinji. Organizatorji te prireditve so Žužemberčani, in sicer tamkajšnje Turistično društvo, Kajak kanu klub in Iskrina tovarna keramičnih kondenzatorjev.

Prvi dan, 26. junija bo spust po Krki. Štart bo v vasi Krka ob 15. uri, cilj pa v Žužemberku. Po tem spustu bo še kratko tekmovanje po Krki od Žužemberka do Dvora in nazaj. Večer bodo udeleženci zaključili ob tabornem ognju, prespali pa bodo v svojih šotorih v žužemberškem kampu.

Naslednji dan, torej 27. junija bo spust po Kolpi, in sicer od Osilnice do Broda na Kolpi. Iz Žužemberka bodo veslači krenili s svojimi vozili do Broda na Kolpi, od tam pa z avtobusom do Osilnice. V Žužemberku se bodo ponovno vrnili popoldne, ob 15-ih pa se bo začelo že tovariško srečanje, popestrjeno z glasbo, različnimi igrami in podobno, seveda pa organizatorji obljublajo tudi domače kulinarične specialitete.

Tretji dan bo na vrsti spust po Savinji s startom v Lučah in ciljem v Mozirju. Tam bo tudi zaključek tridnevnega veslaškega slavlja, lahko bi rekli kar čolnarskega praznika Slovenije.

LD

Vabimo vas na Turjak in v Taborsko jamo

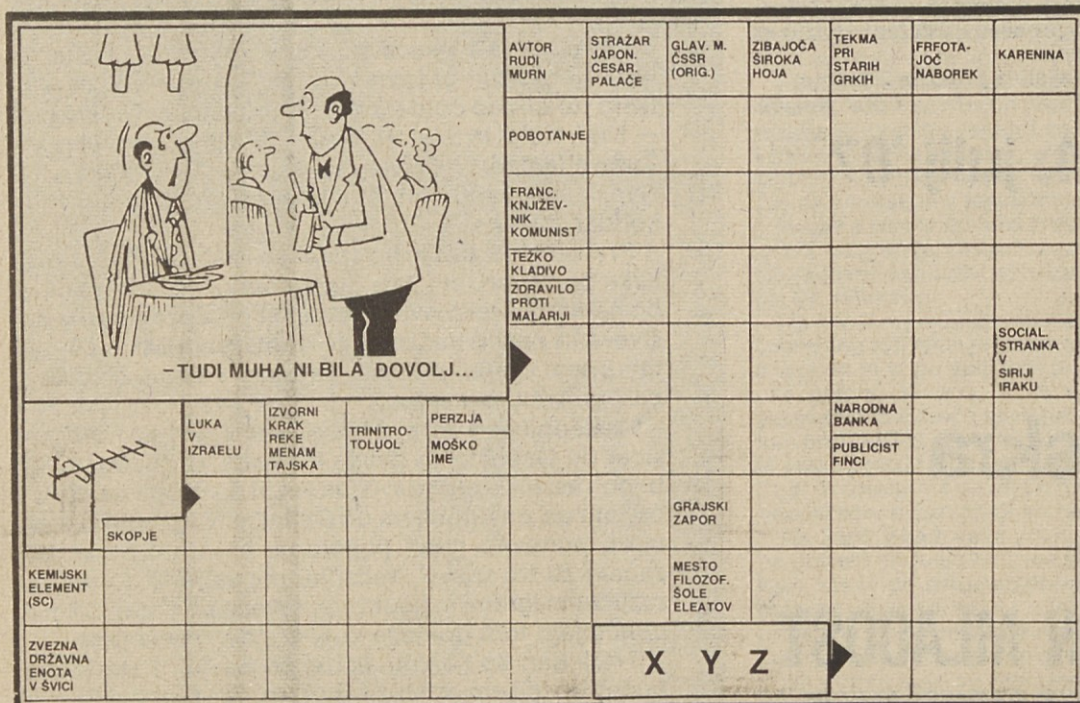
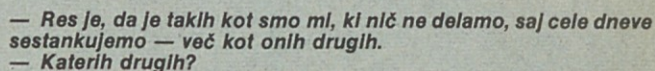
Dobili se bomo ob 7-ih zjutraj pod uro na ljubljanski železniški postaji, peljali pa se bomo z avtobusom. Prijave sprejemata Drago Cenčič (213-213), ki bo izlet tudi vodil, in Breda Jančar (556-141).

Želja po izmenjavi počitniške in kamp opreme, jadranih desk, čolnov in ostalega pribora nas je vodila v to, da smo pripravili za vas »SEJEM NAUTIKE IN RABLJENE POČITNIŠKE OPREME« v času, ko se vsi pripravljamo na letni dopust bodisi ob morju, jezerih ali v planinah.

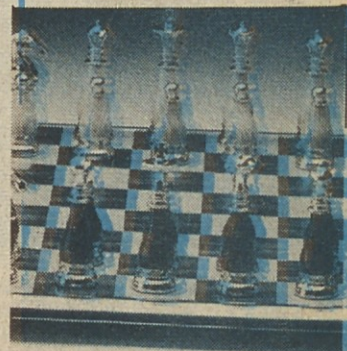
Na sejmu se bo sprejemala in posredovala rabljena počitniška oprema, šotori, čolni, kamp prikolice, jadralne deske oziroma kompletan pribor za taborjenje oziroma kampiranje. Organizator bo svetoval prodajno ceno posameznih artiklov.

Torej 13. in 14. junija se vidimo na KOKRICI, morda bo tudi kaj zanimivega za vas! ŠD KOKRICA

ŠD KOKRICA
Franc Gros

V soboto, 13. 6. 1987 bo ob 9. uri v Domu JLA v Tolminu velik nagradni hitropotezni šahovski turnir za prvenstvo Iskre.

ŠD Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23. — telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.

Iskra